ДРУШТВО СУДИЈА СРБИЈЕ | JUDGES' ASSOCIATION OF SERBIA

Држава социјалне правде у маказама финансијског капитала

The Welfare State – At the Mercy of the Financial Markets

Држава социјалне правде у маказама финансијског капитала

The Welfare State – At the Mercy of the Financial Markets

Издавач:
Друштво судија Србије
Београд, Алексе Ненадовића 24/1
www.sudije.rs
За издавача:
Драгана Бојевић, председница

Штампа:
Фидуциа 011
Тираж:
600 примерака

ДРУШТВО СУДИЈА СРБИЈЕ | JUDGES' ASSOCIATION OF SERBIA

oebs Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju Misija u Srbiji

Штампање овог информатора омогућила је Мисија ОЕБС у Србији.
Ставови изражени у овој публикацији припадају искључиво ауторима и не одражавају нужно и ставове донатора.

САДРЖАЈ / CONTENTS

ДРАГАНА БОЈЕВИЋ
Уводна реч / Foreword 05

АНТОНИО **КЛУНИ** / ANTÓNIO **CLUNY**
Друштвена одговорност правосуђа
Responsabilité sociale de la justice 06

РЕНАТА **ПАВЕШКОВИЋ**
Uloga radno-pravnog sudstva u uslovima tranzicije i ekonomske krize
The role of labour judiciary in the state of transition and economic crisis 14

ЖОЗЕ ЖОАО **АБРАНТЕС** / JOSÉ JOÃO **ABRANTES**
Држава благостања и глобализација економске области
Welfare State and globalisation of the economic area 18

ВИРИАТО **РЕИС** / VIRIATO **REIS**
Извештај – Расклапање социјалне државе у другим европским земљама
Rapport – Démantèlement de l´État Social dans les autres pays européens 24

ГВАЛТИЈЕРО **МИКЕЛИНИ** / GUALTIERO **MICHELINI**
Извештај – расклапање државе благостања у европским земљама – Италија
Report – Dismantling of the Welfare State in European countries – Italy 30

ТИЦИАНА **ОРУ** / TIZIANA **ORRÙ**
„Основни доходак" – минимални стандарди европске политике благостања
"Basic income" – Minimum standards of European welfare policy 36

РАФАЕЛ А. ЛОПЕЗ **ПАРАДА** / RAFAEL A. LÓPEZ **PARADA**
Тржиште рада и реформе социјалног осигурања у Шпанији
Labour market and Social Security reforms in Spain 50

ЈОРГОС **АЛМПУРАС** / GEORGE **ALMPOURAS**
Социјална владавина права против фундаментализма тржишта: политика меморандума и Закона о раду Грчке из 2013.
The social rule of law versus the fonamentalism of the market: the politics of the memorandums and the labour law in Greece of 2013. 54

ПРОФ. ДР ЈЕНС М. **ШУБЕРТ** / PROF. DR. JENS M. **SCHUBERT**
Повеља Европске уније о основним правима као бастион против укидања социјалних програма?
Europäische Grundrechtecharta als Bollwerk gegen Sozialabbau? 62

Немачки синдикат Вер.ди који окупља два милиона чланова, између осталог и судија, био је 21. јуна 2013. године домаћин међународне конференције „Држава благостања у маказама финансијског капитала".

У конференцији су узели учешће судије, тужиоци, професори права, новинари из Немачке, Француске, Аустрије, Италије, Румуније, Шпаније, Грчке, Португалије, Пољске, Турске, Србије.

Говорило се о разлозима настанка и о тековинама социјалне државе које су угрожене економском кризом и једностраним економским мерама које урушавају владавину права не пружајући извесност да ће се из економске кризе изаћи у изгледном периоду.

Говорило се и о одговорној друштвеној улози судија и тужилаца да, посебно у условима економске кризе, буду у стању да обезбеде грађанима основна људска права установљена и гарантована законима, конвенцијама и општеприхваћеним правилима међународног права.

Закључак је био да излаз није у напуштању права већ у мобилизацији свих креативних снага европских судија и тужилаца за одбрану људске заједнице која почива на вредностима слободе и равноправности свих у достојанству и правима.

„Између богатих и сиромашних, између јаких и слабих, слобода угњетава, а закон ослобађа".

У овом билтену приказан је део дискусија са конференције у Берлину.

ДРАГАНА **БОЉЕВИЋ**
председница Друштва судија Србије
генерални секретар МЕДЕЛ-а

German trade union Ver.di, which gathers two million members, amongst which there are judges, hosted an international conference "The Welfare State-At the Mercy of the Financial Market" on June 21st 2013.

Judges, prosecutors, law professors, journalists from Germany, France, Austria, Italy, Romania, Spain, Greece, Portugal, Poland, Turkey, Serbia took part in this conference.

They talked about reasons for creation and legacy of the Welfare State that are imperiled by the economic crisis and unilateral economic measures which crumble the Rule of Law while not providing any certainty that the economic crisis will be emerged from in the foreseeable time.

They also talked about responsible social role of judges and prosecutors to be able to, especially in conditions of economic crisis, ensure citizen's basic human rights founded and guaranteed by the laws, conventions and universally accepted regulations of international law.

It has been concluded that the way out is not in abandoning the rights but in mobilization of all of the creative forces of European judges and prosecutors in defense of a society which is based on the values of freedom and equality of all in their dignity and rights.

"Between the rich and the poor, between the strong and the weak, it is liberty that oppresses and the law that liberates."

In this bulletin you may find a part of the discussions from the conference in Berlin.

DRAGANA **BOLJEVIĆ**
President of Judges Association of Serbia
General Secretary of MEDEL

Друштвена одгово
Responsabilité socia

АНТОНИО **КЛУНИ**
ANTÓNIO **CLUNY**

орност правосуђа
ale de la justice

Није случајно то што су нам пријатељи из ВЕРДИ-ја упутили позив да учествујемо, овде у Берлину, у разматрању о „кризи" и о вредности закона.

Проблеми дискусија на овом симпозијуму су одувек били у агенди МЕДЕЛ-а.

У Виламури, МЕДЕЛ је већ усвојио манифест који изражава одговорност правосуђа и судија и тужилаца у изјашњавању о целовитом грађанству; то јест, грађанству које садржи сва права и гаранције које могу да омогуће свакој жени и сваком мушкарцу да живе достојан живот и користе могућности које су у складу са тренутним развојем.

У ствари, од тада, политичка и економска ситуација у Европи је, далеко од тога да се поправила, постала је још гора и драматичнија.

Значајан број грађана Европе је постао незапослен а много других није успело да то престане да буде.

Плате и пензије се смањују свакодневно и чињеница да је неко

Ce n'est pas par hasard que nos amis de VERDI nous ont dirigé cette l'invitation pour participer, ici à Berlin, à cette réflexion sur la "crise" et la valeur de la loi.

Les préoccupations en discussion à ce colloque ont été toujours à l'ordre du jour de MEDEL.

À Vilamoura, MEDEL avait même déjà approuvé un Manifeste qu'exprime la responsabilité de la Justice et des magistrats dans l'affirmation d'une citoyenneté intégrale; c'est à dire, une citoyenneté qu'intègre tous les droits et les garanties capables de permettre à chaque femme et à chaque homme de vivre une vie décente et conforme aux possibilités que la civilisation actuelle consent.

En effet, depuis ces jours-la, la situation politique et économique en Europe, loin de s'être amélioré est devenu plus grave et dramatique.

Un nombre significatif de citoyens européens ont entré au chômage et beaucoup d'autres n'arrivent pas à en sortir.

још увек запослен не значи више да има могућност да задовољи своје основне потребе и потребе своје породице.

Беда се повећава, стечаји предузећа су постали свакодневна појава, земље и владе тврде да више не знају како да реагују на „кризу".

Захтевамо од грађана више штедње и то, на специфичнији начин, од радника, али не објашњавамо када ће се све то завршити ни да ли ћемо једног дана моћи да верујемо да ће обрнута ситуација бити могућа.

Напротив, оно што можемо да видимо је замена једне генерације радника са својим правима једном другом, са ограниченим правима, са смањеним платама и урођеним у потпуну неизвесност.

Ово означава деградацију будућности и наде за већину људи.

Или, како је рекао филозоф Ернст Блох, порицање принципа наде.

Једно је, у сваком случају, сигурно: увек постоје јавне финансије да би се спасиле банке, али ове последње не улажу више у реалну економију, која омогућава повећање запослености и, на тај начин, завршетак уништавања социјалног осигурања, већ су преоптерећене бројним, али сваки пут све нижим, накнадама за случај незапослености.

Тешкоће малих и средњих предузећа да приступе кредитирању је реалност у великом броју земаља и ова околност кочи економију, спречава запошљавање и фаворизује нове миграционе покрете унутар и изван земаља и Европе.

2. Рад, камен темељац једног друштва саграђеног на вредностима које оплемењују све своје чланове, не сматра се више основом за напредак човека.

Напротив, постао је средство потчињавања и његово спашавање чак служи уцењивању радника који желе да сачувају своје достојанство човека и грађанина.

Они који су још увек у могућности да сачувају посао сматрају се, од стране власти, као привилеговани, тако да не морају да изражавају своје незадовољство условима њиховог рада и условима достојним човека чак и ако оно постоји.

Можемо рећи да сва обећања која су нам чињена после пада Берлинског зида – могућност комбиновања достојног живота са слободом – пала су у неповрат.

Већ су далека времена када је један Устав, као Устав Републике Италије, могао рећи у свом првом члану да је Италија „Република заснована на раду".

Тако, можемо рећи да је после пада режима који су били на власти у земљама Источне Европе, пала, такође, и воља да се одрже предности социјалне државе, политичког система који је предложен, као алтернатива, са запада.

То је разлог зашто, да би се разумела политичка, па и правна димензија тренутне кризе, не би требало само покушавати да се она објасни економским механизмима очигледнијим за тренутно функционисање тржишта.

Требало би, у ствари, утабати стазе политичких могућности које су креиране почев од осамдесетих и деведесетих прошлог века и које су конкретизоване у програму који је назван „Вашингтонски консензус".

Не заборавимо да, када су у питању статус и законодавство које се тиче рада, од ових година, институције попут Светске банке и Међународног монетарног фонда имале су праксу да негативно оцењују „рангирање" земаља погодних за економско инвестирање у којима су радни закони радницима поверавали већа права.

То је све, у ствари, један политички антихуманистички програм који се успешно развио свуда у свету, не обазирући се, на европском нивоу крајем деведесетих година, на сагласност са Европском социјалном повељом, ни на чињеницу су уговори Уније, на одређени начин, покушали да социјалну перспективу у Европи експлицитније прилагоде Повељи о основним правима.

Да би се боље разумело шта се догодило, требало би показати да, док је Светска трговинска организација успела да уведе обавезујуће правне механизме који могу бити наметнути од стране „комора" посебно формираних у сврху осигуравања слободе светске привреде, никада, као што је недавно нагласила Мирел Делмас-Марти, Међународна организација рада или нека друга светска или европска организација није успела да успостави неку врсту „међународног трибунала" који би осигурао поштовање права на рад.

Па чак и последњих година двадесетог века можемо присуствовати покушају да се јавно ублаже најнападнији и најсрамнији аспекти овог типа „рангирања", у стварности је то обележавање истим инструментима којима тржишта и „Тројка" настављају и данас да класификују и покушавају да „реформишу" социјалну државу земаља под интервенцијом.

Правници, дакле, виде свакодневно слабљење грађанских права и не успевају да наметну да се поштује снага националних закона ни социјалних права гарантованих повељама насупрот доказима дивље и наднационалне силе тржишта.

Из тих разлога правници наводе примере, као што су раније писали, приоритета, у другим гранама права – на пример, у казненом праву и у уставном праву – осетили су неопходност да се размисли и ради на том великом питању; питању које се свакодневно намеће све већем броју група неповерљивих и очајних грађана Европе.

У ствари, са пропустима закона о раду и свих других закона који, у неопходној вези са овима последњима, регулишу социјалну сигурност, здравство и јавно образовање, правна је димензија демократије која је тренутно у кризи, дакле, чак је и идеја демократије та која слаби свакодневно.

Закони, поготово они закони који покушавају да уреде усклађеност активности људи, дакле рада, изгубили су реалну вредност правних инструмената; ти закони који су слободно изгласани у парламентима изабраним од стране грађана свакодневно

Les pensions et salaires décroissent tous les jours et le fait d'être encore employé ne signifie plus avoir la possibilité d'assurer ses propres besoins de base et les besoins d'une famille.

La misère s'élargit, les faillites d'entreprises sont devenu un fait quotidien, les pays et les gouvernements disent ne savoir pas, non plus, comment réagir à la "crise".

On exige toujours plus d'austérité aux citoyens et, d'une façon très spéciale, aux travailleurs, mais on n'explique pas quand cela va finir et même si un jour on peut croire que l'inversion de la situation sera possible.

Au contraire, ce qu'on peut voir c'est la substitution d'une génération de travailleurs avec des droits pour une autre avec des droits restreints, avec des salaires réduits et plongés dans une totale précarité.

Cela signifie la dénégation du futur et de l'espérance pour la majorité des personnes.

Ou, comme disait le philosophe allemand Ernst Bloch, la dénégation du principe de l'Espérance.

Une chose, en tout cas, est certaine: il existe toujours de l'argent public pour sauver les banques, mais ces dernières n'investissent plus dans l'économie réelle, celle qui permet d'augmenter l'emploi et, ainsi, de finir avec la destruction de l'assurance social, déjà surchargée avec les nombreuses, mais chaque fois plus réduites, subventions de chômage.

La difficulté des petites et moyennes entreprises d'accès au crédit est une réalité en beaucoup de pays et cette circonstance freine l'économie, empêche l'emploi et favorise de nouveaux mouvements migratoires au-dedans et au-dehors des pays et de L'Europe.

2. Le travail, la pierre base d'une société construite sur des valeurs que dignifient tous ses membres, n'est plus considéré essentiel au progrès de l'homme.

Au contraire, il est devenu un instrument de soumission et sa sauvegarde sert même de chantage contre les travailleurs qui veulent préserver leur dignité d'hommes et de citoyens.

Ceux qui ont encore la possibilité d'avoir un emploi sont considérés par le pouvoir comme des privilégiés, donc ils ne doivent pas exprimer son insatisfaction avec les conditions de leur travail et la condition humaine même de son existence.

On peut dire que toutes les promesses qui ont été faites après la chute du mur de Berlin – la possibilité de combiner une vie décente avec la liberté – sont tombées à jamais.

Sont déjà lointains les temps où une Constitution comme la Constitution de la République italienne pouvait affirmer dans son article premier que l'Italie constitue une "République fondée sur le travail".

On peut dire, ainsi, qu'après la chute des régimes qui gouvernaient les pays de l'Europe de l'est est tombée, aussi, la volonté de maintenir les avantages de l'Etat de droit social, le système politique qui a été proposé, comme alternative, à partir de l'occident.

C'est pourquoi pour comprendre la dimension politique, et donc juridique, de la crise actuel il ne faut pas, seulement, essayer de l'expliquer à travers les mécanismes économiques plus évidents du fonctionnement actuel des marchés.

Il faut, en effet, parcourir les chemins des options politiques qui ont été dessinées depuis les années quatre-vingt et quatre-vingt-dix du denier siècle et qui se sont concrétisés dans le programme nommé "le consensus de Washington".

N'oublions pas qu'en ce qui concerne le statut et la législation du travail, depuis ces années, des institutions telles que la Banque Mondiale et le FMI avaient comme pratique d'évaluer négativement dans les "rankings" des pays favorables à l'investissement économique ceux auxquels les lois du travail conféraient plus de droits aux travailleurs.

C´était, en effet, tout un programme politique anti-humaniste qui a été développé avec succès partout dans le monde, nonobstant l'approbation, au niveau européen, à la fin des années quatre vingt-dix, d'une Charte Sociale Européenne, et le fait que les traités de l'Union ont, d'une certaine façon, essayé d'accommoder plus explicitement dans la Charte des Droits Fondamentaux une perspective sociale de l'Europe.

Pour bien comprendre ce qui s'est passé, il faut mettre en évidence que tandis que l'OMC a réussi à concevoir des mécanismes juridiques contraignants et capables d'être imposés par des "chambres" spécialement crées pour assurer la liberté du commerce mondial, jamais, comme récemment, a souligné Mireille Delmas-Marty, l'OIT ou une quelconque autre organisation mondiale ou européenne ont réussi à mettre en place un quelconque type de "tribunal international" pour assurer le respect pour les droits du travaille.

Et même que dans les dernières années du vingtième siècle on puisse assister à la tentative d'atténuer publiquement les aspects plus agressifs et scandaleux de ce genre de "rankings", c'est en réalité avec les mêmes instruments de notation que les marchés et la "Troyca" continuent, aujourd'hui, à classifier et à essayer de "réformer" l'Etat de droit social des pays sous intervention.

Les juristes voient, donc, l'affaiblissement quotidien des droits de citoyenneté et ils ne réussissent pas à faire imposer la force de la loi nationale ou même les droits consacrés dans les chartes de droits sociaux contre l'évidence de la force sauvage et extranationale des marchés.

C'est pourquoi des juristes illustres, qu'avant écrivaient, de préférence, sur d'autres champs du droit – par exemple, sur le droit pénal et sur le pur droit constitutionnel – ont senti la nécessité de réfléchir et de travailler sur cette magne question; une question qui s'impose tous les jours à de plus en plus de groupes de citoyens incrédules et désespérés de l'Europe.

En effet, avec l'échec des lois du travail et de toutes les autres lois qui, en liaison nécessaire avec ces dernières, règlent la sécurité social, la santé et l'éducation publique, c'est la dimension juridique de la démocratie qui est maintenant en crise et, donc, c'est l'idée même de la démocratie qui s'affaiblit tous les jours.

се своде на рите од стране влада послушних својим новим господарима, чија лица остају непозната, чак и ако су предмети тих редуковања национални устави или међународне повеље права.

Хобсова идеја „рата свих против свих" делује обновљена суочавајући се са слабостима државе и институција основаних да одржавају заједничка добра и чувају гаранције грађана.

Тај свеопшти рат – а то је свакако рат о којем можемо говорити – развио је нова осећања и предрасуде за које смо веровали да су нестали или ослабили, као што су: шовинизам, расизам, радикални национализам и ратно хушкање.

Омашком, почињемо да користимо или остављамо да се подразумевају у политичким разговорима, или чак правно-научним, идеје које утичу на солидарност међу људима једне Европе коју настављамо да говоримо да желимо уједињену и братску.

У једној књизи, коју вам препоручујем – „Немачка Европа. Нови рељефи моћи у знаковима кризе" (Das deutsche Europa: Neue Machtlandschaften im Zeichen der Krise) – осврћући се на садашњу Европску унију, немачки социолог Улрих Бек каже:

„Европска унија се може развити у два различита правца. Ако развој буде позитиван, може успети да дефинитивно превазиђе ратну историју националних држава и да превазиђе тренутне кризе путем демократксе сарадње. Ако не, технократске реакције на кризу припремају крај демократије, онога тренутка када мере које су наводно демократске постану легитимне позивањем на тренутну катастрофу, неважно каква опозиција се проглашава недопуштеном и, у том смислу, владавина прима апсолутистички стил."

Нешто касније он додаје:

„У феудализму је само племство имало право гласа. Да ли ћемо присуствовати брзом поновном успостављању привилегија тог типа? Да ли ће само богате земље имати глас у капитализму ризика, док ће почетници морати да се задовоље сенком демократије или квази-демократијом?"

Не можемо се, дакле, дивити бризи коју судије и тужиоци и њихове организације осећају, данас, испитујући узроке и ток „кризе".

Само ако мислимо да познајемо пут који нас је довео до ове тачке, можемо да припремамо „хумани контраудар" који се води да би се поново успоставиле цивилизацијске тековине које су већ достигнуте и за које верујемо да су корисне да наставе да се развијају.

Ову бригу заиста деле неки од најчувенијих европских правника, којих могу да се присетим, на пример, Мирел Делмас-Марти у Француској и Густаво Загребелски у Италији; правници који су недавно написали два важна дела о овој теми. То су Рад у време глобализације (Le travail à l'heure de mondialisation) i На основу рада (Fondata sul lavoro).

Али, та брига, са презиром према основној људској активности, и рада на тај начин, у стварности захтева да размишљамо о другој димензији права и правде.

Захтева, такође, да можда размишљамо о праву на други начин. Али, то размишљање, иако му придајемо изузетан значај, већ је одвојено питање, ново питање.

3. Ако ми делује немогуће вратити се – бар без настајања социјалне и политичке катастрофе – затвореним економијама унутар националних граница, трабало би размишљати политички о улози уставности и правде у свету.

Гинтер Теубнер, у есеју из 2004. под насловом „Светски приватни режими: нео-спонтани закон и дуални устав аутономног сектора" (Global Private Regimes: Neo-Spontaneous Law and Dual Constitution of Autonomous Sectors) покушао је, дакле, да објасни, позивајући се на легалне приватне режиме у свету данас тражећи промену државних закона, да:

„…се дешава ефикасна деконструкција права која ће једноставно омогућити губитак мандата основних и суштинских принципа националног права, тих чије је порекло из важења правних норми, почев од хијерархије извора права, легитимности права по политичком уставу, објашњења закона од стране парламената, држава основних права утемељених на институцијама, процедура и принципа и гаранција индивидуалних слобода основних права за које смо се политички борили."

И, даље, он додаје:

„Граница између легалног и нелегалног се (нужно) одређује на арбитреран начин, без научног оправдања."

Управо овде можемо пронаћи проблем који се јавља међу правницима и, у првом реду, међу судијама.

Одолети дехуманизацији циљева права и њиховом потчињавању, изнова, принципима који су, током последњих пола века, преовладавали у стварању једне социјалне и солидарне демократије у Европи; демократији потчињеној примату вредности хуманизма.

У стварности, иако су циљеви који су преовладавали у изградњи Европе били претежно изричито економски, и даље стварна сенка рата и наде за миром и развојем, биле су очигледно присутне.

Управо је то оно што, позивајући се на ту идеју мира заснованог на социјалној правди и општем напретку људског постојања, судови и судије могу учинити суочени са једним неформалним или чисто прагматичним „правом" које се више не угледа у бригама за човечанство, већ искључиво у економској самодовољности која се, како је такође рекао Бенедикт XVI, већ одвојила од потреба људи које је требало да је оправдавају.

Али, да би се то постигло, не би требало бити наиван и веровати како смо само са правним структурама способни да зауставимо напад финансијског и шпекулативног капитализма.

Као што је предложила Мирел Делмас-Марти „…у данашње време (…) то је покретљивост грађана, улога невладиних организација, улога грађана, синдиката" које будућност носи.

Les lois, et surtout les lois qui essayent de réguler le respect pour l'activité des hommes, donc le travaille, ont perdu la valeur réelle en tant qu'instruments juridiques; ces lois qui ont été votées par les parlements librement élus par les citoyens sont réduits à chiffons tous les jours par des gouvernements obéissant aux nouveaux seigneurs, dont le visage reste inconnu, même si l'objet de cette réduction à chiffons sont les Constitutions nationales ou les Chartes de Droits internationales.

L'idée hobbesienne "de tous contre tous" semble être restaurée face à la faillite de l'Etat et des institutions établies pour soutenir le bien commun et la sauvegarde des garanties des citoyens.

Cette guerre totale – et c'est bien d'une guerre qu'on peut parler – développe de nouveau des sentiments et des préjugées qu'on croyait disparus ou affaiblies, tels que: le chauvinisme, le racisme, le nationalisme radical et le bellicisme.

Par mégarde, on commence à utiliser ou à laisser implicite dans les discours politiques ou mêmes jurisprudentiels des idées qui portent atteinte à la solidarité entre les peuples d'une Europe que l'on continue à dire que l'on veut unie et fraternelle.

Dans un livre que je vous recommande – "Das Deutsche Europa. Neue Machtlandschaften in Zeiten der Krise" – disait le sociologue allemand Ulrich Beck, en se référant à l'UE actuelle:

"L'UE peut évoluer en deux différentes directions. Si l'évolution arrive à être positive, elle peut réussir à dépasser définitivement l'histoire guerrière des Etats nationaux et à dominer les crises actuelles à travers une coopération démocratique. Sinon, les réactions technocratiques à la crise préparent la fin de la démocratie, une fois que les mesures prétendument nécessaires sont légitimées par l'invocation de la catastrophe imminente, n'importe quelle opposition est déclarée comme inadmissible et, en ce sens, la gouvernance assume un style absolutiste."

Et un peu après il ajoutait:

"Dans le féodalisme les seuls qu'avaient le droit de vote étaient les nobles. Est-ce qu'on assistera à bref délai à une réédition des privilèges de ce tipe? Sera-t-il que seul les pays riches auront une voix dans le capitalisme de risque, tandis que les débiteurs doivent se contenter d'une ombre de la démocratie ou d'une quasi-démocratie?"

On ne peut donc pas s'admirer du souci que les magistrats et leurs associations sentent, aujourd'hui, à interroger les causes et le parcours de la "crise".

C'est seulement si on croit connaitre le chemin qui nous a conduit jusqu'à ce point que l'on peut préparer un "contrecoup humaniste" qui se dirige à restaurer les conquêtes de la civilisation qu'on a déjà acquises et que l'on croit utile de continuer à développer.

Ce souci est vraiment partagé par les plus illustres juristes européens, dont je peux invoquer, à titre d'exemple, Mireille Delmas-Marty en France et Gustavo Zagrebelsky en Italie; juristes qu'ont récemment écrit deux ouvrages importantes à ce sujet. Respectivement: Le travail à l'heure de la mondalisation et fondata sul lavoro.

Mais ce souci avec le mépris de l'activité fondamentale des hommes, et ainsi du travail, exige, en réalité, qu'on pense une autre dimension du droit et de la justice.

Il exige aussi, peut-être, qu'on pense le travail autrement. Mais cette réflexion, même que nous la considérons d'une extrême importance, est déjà une autre question, une question autre.

3. S'il me semble impossible de retourner – au moins sans qu'une catastrophe sociale et politique survienne – à des économies fermées dans les frontières nationales, alors il faut penser politiquement le rôle du constitutionalisme et de la justice dans le monde.

Gunther Teubner, dans un essai de l'année 2004, intitulé "Global Private Regimes: Neo-Spontaneous Law and Dual Constitution of Autonomous Sectors", essayait, alors, d'expliquer, en se référant aux régimes légaux globales privés qu'aujourd'hui cherchent à substituer les lois étatiques, que:

" …se passe une effective déconstruction du droit qui va simplement permettre la perte du mandat des principes basiques et essentiels du Droit national, tels que la dérivation de la validité des normes légales à partir de l'hiérarchie des sources du droit, la légitimation du droit par la Constitution politique, l'élaboration des lois par les parlements, l'Etat de droit basé sur les institutions, les procédures et principes et la garantie des libertés individuelles par les droits fondamentaux pour lesquels on a luté politiquement."

Et, en suite, il ajoutait aussi:

"À la dépolitisation des décisions législatives correspond la "descientification" des standards. La frontière entre le légal et l'illégal se fixe (nécessairement) de façon arbitraire, sans une justification scientifique."

C'est donc ici qu'on peut trouver le défi qui se colloque aux juristes et, en premier plan, aux magistrats.

Résister à la déshumanisation des objectifs du droit et les conformer, à nouveau, aux principes qui, pendant le dernier demi-siècle, ont présidé à la construction d'une démocratie social et solidaire en Europe; une démocratie subordonnée au primat des valeurs de l'humanisme.

En réalité, même que les objectifs qui ont présidé à la construction Européenne étaient plutôt explicitement économiques, l'ombre encore réelle de la guerre et l'espérance de la paix et du développement ont été évidemment présents.

C'est donc en faisant appel à cette idée d'une paix fondée sur la justice sociale et le progrès intégral de la condition de l'homme que les tribunaux, que les magistrats, peuvent faire face à un "droit" informel ou purement pragmatique qui ne se revoit plus dans les préoccupations de l'humanité, mais seulement dans un autoréférentiel économique qui, comme disait, aussi, Benoît XVI, s'est séparé déjà des besoins humains qui devaient le justifier.

Mais pour le faire on ne doit pas être ingénus et penser que seulement avec des constructions juridiques on

Без ове способности да се храни из снаге и креативности социјалних покрета, право и правда никада не би развили праксу довољно јаку и делотворну да се спречи урушавање система гаранција и права људи које је човечанство развило последњих векова.

Примери Кјото протокола и других који су основали Међународни кривични суд, чак иако нису довољни – на шта се, такође, позива Делмас-Марти – могу илустровати отворене могућности таквог хуманог савезништва за цивилизацију.

Са друге стране, видели смо, такође, да чисти израз ових социјалних покрета, када нису праћени правном конкретизацијом идеја које предвиђају за људски напредак, никада не би довели до резултата који бисмо могли сматрати правим напретком.

Тако, удружење судија и тужилаца, МЕДЕЛ, може дати користан пример о томе како комбиновати – без међусобних сметњи – снагу правосуђа које се бави правима човека са стваралачком инспирацијом социјалних покрета који теже да начине напредак социјалне правде.

Надам се да је овај семинар, који су наше колеге из ВЕРДИ-ја тако лепо и тако великодушно организовале, може истовремено бити сведочење онога што желим рећи: само савез између хуманих снага права и креативне снаге социјалних покрета може, у миру, нађачати дивљи и опасан пут којим се крећу садашњи финансијски капитализам и политичари свих националности који му се слепо покоравају.

est capables d'arrêter l'offensive du capitalisme financier et spéculatif.

Comme proposait Mireille Delmas-Marty "…à l'heure actuelle (…) c'est la mobilisation citoyenne, le rôle des organisations non gouvernementales, le rôle des citoyens, des syndicats" qu'est plutôt porteur de l'avenir.

Sans cette capacité de se nourrir dans la force et la créativité des mouvements sociaux, le droit et la justice n'arriveront jamais à développer une pratique suffisamment forte et efficace pour empêcher la déstructuration du système des garanties et des droits humains que l'humanité à construit pendant les derniers siècles.

Les exemples du protocole de Kyoto et celui de la création de la cour pénale internationale, même qu'ils ne soient pas suffisants – comme référait, aussi, Delmas-Marty – peuvent illustrer les possibilités ouvertes par cette alliance humaniste en faveur de la civilisation.

D'autre part, on a vu, aussi, que la pure expression de ces mouvements sociaux, sans être accompagnée de la concrétisation juridique des idées qu'ils envisagent pour le progrès de l'humanité, n'arrive jamais à aboutir à un résultat qu'on puisse considérer un vrai progrès.

En tant qu'organisation de magistrats, MEDEL peut donner un exemple important de comment combiner – sans s'immiscer – la force d'une justice concernée par les droits de l'Homme avec l'inspiration créatrice des mouvements sociaux qu'aspirent à faire progresser la justice social.

J'espère que ce colloque que nos amis allemands du VERDI ont si bien, et si généreusement, organisé puisse être également le témoignage de ce que je viens de dire: seule l'alliance entre la force humaniste du droit avec la force créative des mouvements sociaux peut, en paix, vaincre le chemin sauvage et dangereux parcouru par le capitalisme financier actuel et les politiciens de toutes les nationalités que lui obéissent aveuglement.

Uloga radno-pravnog sudstva u u tranzicije i ekonomske krize

The role of labour judiciary in the transition and economic crisis

РЕНАТА **ПАВЕШКОВИЋ**
RENATA **PAVEŠKOVIĆ**
Судија Основног суда у Смедереву,
Одељење радних спорова, Судска
јединица Велика Плана
Judge of Basic Court in Smederevo,
Labour Law Department, Court Unit in
Velika Plana

ıslovima

state of

У Србији је радно-правни однос до 2001. године, када је усвојен и ступио на снагу Закон о раду, био регулисан Законом о радним односима, који је могућност рада на одређено време сводио на изузетке, прописивао врло детаљан поступак утврђивања дисциплинске одговорности запослених са правом на стручну одбрану и помоћ синдиката, широком лепезом санкција у случају утврђене одговорности, а отказ је био санкција коју послодавац може да изрекне код тешких повреда радне дужности. У пракси је деловала социјална држава, тако да су запослени редовно примали зараде, имали осмочасовно радно време, петодневну радну недељу, прековремени рад је био изузетак и исти је био евидентиран и додатно плаћен, користили су годишњи одмор уз који су примали регрес, уплаћивани су им доприноси за пензијско и инвалидско и здравствено осигурање. Радници

Until 2001, when the Labour Law was adopted and entered into force, labour relations in Serbia were regulated by Law on Labour Relations, which reduced the possibility of fixed term labour contracts to mere exceptions, regulated a very detailed procedure of determining disciplinary responsibility of employees alongside their right to professional defense and aide of trade unions, wide range of sanctions in case of determined responsibility, and dismissal represented a sanction which an employer may use only in case of grave violation of professional duties. Welfare state worked in practice and employees received salaries regularly, had eight-hour working quota per day in a five-day working week, overtime was an exception and was recorded and paid additionally, they had holidays and bonuses, social and health insurances. Workers having determined decrease of ability to work had the right of either deployment to adequate working

код којих је умањена радна способност имали су право на распоређивање на одговарајућа радна места у складу са својом преосталом радном способношћу или преквалификацију.

Закон о раду из 2005. године је знатно олакшао поступак отказивања уговора о раду и када је у питању дисциплинска одговорност, као и поступак утврђивања технолошког вишка, односно сузио права запослених у случајевима проглашавања технолошким вишком.

Данас је у Србији незапослено више од једне четвртине радно способног становништва, незапослено је скоро половина младих, око 17% радника ради на „црно", сваки десети ради на одређено време, „одређено време" траје по десет и више година, зараде се не исплаћују по неколико година, не води се евиденција о прековременом раду односно фиктивно се по евиденцији приказује петодневна радна недеља и осмочасовно радно време, а фактички радник ради 6 радних дана по десет сати. Често се не одобрава годишњи одмор, а уколико запослени и успе да оствари ово право, исто је дупло умањено од законског минимума који износи 20 радних дана. Због неуплаћивања доприноса за пензијско и здравствено осигурање многи запослени су остали ускраћени за своја социјална права.

У сету својих мера влада Србије је предвидела и измене Закона о раду и у току је израда радне верзије Закона о раду. За сада се полемика води око питања колико ће трајати рад на одређено време и да ли ће износи отпремнине приликом утврђивања технолошког вишка бити у износима како то предвиђа важећи Закон о раду (за све године радног стажа) или ће послодавац имати обавезу да исплати отпремнину само за године радног стажа проведене код њега. Предвиђају се и флексибилнији облици рада.

Иако је радно законодавство и правосуђе у области радног права значајан сегмент државе у развоју привреде и економије, као и заштите економско-социјалних права запослених, у Србији то није у довољној мери схваћено ни од стране политичара ни од стране челника судске власти.

У судовима ретко постоје специјализована веће за ове спорове, а и уколико постоје у судовима другог степена обично се формирају од судија који немају искуства у овој материји, при чему немају ни адекватну едукацију. Неопходно је да судије које поступају у овим споровима имају континуирану едукацију и у области радног (међународних конвенција, иностране судске праксе и праксе суда у Стразбуру), али и привредног права. То би значајно помогло уједначавању судске праксе у поступању Апелационих судова који сада у истим случајевима различито поступају, посебно узимајући у обзир да често у радним споровима имамо више истоврсних тужби одређене групације запослених, који на територији различитих апелација добијају дијаметрално супротне одлуке о истој ствари.Тиме би судови у Србији остварили заштиту социјалних права грађана чиме би помогли материјални и духовни развој ове земље, достојанство, економску сигурност и једнаке могућности.

positions corresponding to their remaining working capacity or professional retraining.

Labour Law from 2005 facilitated to a great extent the procedure of termination of labour contract in terms of disciplinary violations, as well as procedure of determination of the redundancy, i.e. it decreased the rights of workers in situations of determination of their redundancy.

In Serbia of today, one quarter of population of working age is unemployed, half of the youth is unemployed, 17% of workers work illegally, every tenth works on fixed term contracts, "fixed term" lasts ten or more years, salaries are not being paid for years, there are no records on overtime work, i.e. five-day eight-hour working weeks are fabricated in the records for an actual situation of a worker working six days a week ten hours per day. Very often, holidays are not approved for workers and if one does manage to attain this right, its duration is halved compared to the minimum of 20 days prescribed by the Law. For the reason of avoidance of payment of contributions for social and health insurances, they are deprived of these rights.

In its set of measures, the Government of Serbia envisioned amendments to the Labour Law and making of the working version of Labour Law is under way. For now, the only argument is how long the fixed term contracts may last and if the amounts for severance pay in case of redundancy are to be as prescribed by the actual Labour Law (for all of the years of employment) or if the employer is to be obliged only for the amount of severance pay relevant to the years the worker spent as their employee. More flexible types of employment are prescribed.

Even though the labour legislation and judiciary in the area of labour law is an important segment of one state in terms of development of trade and economy, as well as protection of economic and social rights of employees in Serbia, this very fact is not being adequately comprehended neither by politicians nor stakeholders of judiciary.

In the courts, there rarely exists specialized chambers for this kind of litigations and even if they do in the second instance courts, they are usually formed out of judges who lack experience in this area, while not having adequate training. It is necessary that the judges acting in this kind of litigations have continuous training in the area of labour (international conventions, international jurisprudence and practice of European Court of Human Rights), but commercial law as well. That would significantly assist to unification of jurisprudence of Courts of Appeal which now act differently in the similar cases, especially considering that there very often are uniform lawsuits for certain groups of employees, which, in the jurisdiction of different Courts of Appeal, get diametrically opposite decisions in the same procedures. In this manner, the courts of Serbia would maintain the protection of citizens' social rights while at the same time helping material and spiritual development of this country, dignity, economic stability and equal opportunities.

Држава благостања и глобализ
Welfare State and globalisation o

ЖОЗЕ ЖОАО **АБРАНТЕС**
JOSÉ JOÃO **ABRANTES**
Професор на Правном факултету
Универзитета Nova di Lisboa
Professor of the Faculty of Law of
Universidade Nova de Lisboa

зација економске области
f the economic area

1. Први пут створена мексичким „Queretaro" уставом (1917) и Уставом немачке вајмарске републике (1919), Држава благостања означава прелазак са либералног конституционализма – заинтересованог само за личну независност појединца у односу на државну власт – на социјални конституционализам – који промовише интервенцију државе у сврху солидарности и социјалне правде.

Оваква Држава више није природни „непријатељ" појединаца, као што је то раније сматрала либерална идеологија, већ пре савезник, која би требало, не само да поштује слободе сваког појединца, већ и да осигура (гарантује) њихову ефикасну примену, којој прете „економске и социјалне препреке" које, по речима италијанског Устава, „ограничавајући слободе и једнакост грађана, угрожавају пун развој људског бића."

Радно право је управо обележје Државе благостања. Ова грана права је за 20. век и за социјалну државу управо еквивалент праву

1. Designed for the first time in the Mexican Constitution of Querétaro (1917) and in the German Republican Constitution of Weimar (1919), the welfare State signalizes the passage from liberal constitutionalism – concerned only with the personal autonomy of the individuals in relation to State power – to the social constitutionalism – promoting the intervention of the State for purposes of solidarity and social justice. This State is no longer the natural "enemy" of the individuals, as previously considered by the liberal ideology, but rather its natural ally, which should, not only respect the freedom of each individual, but also ensure (guarantee) its effective implementation, threatened by those "economic and social obstacles" that, in the words of the Italian Constitution, "limiting the freedom and equality of citizens, compromise the full development of the human person".

Labour law is exactly a hallmark of the welfare State. This branch of law is for the 20th century and for the Social State precisely the equivalent to the

својине за 19. век и либералну државу.

Регулатор односа у којем права једне стране могу бити угрожена јаком економском и социјалном снагом друге, радно право је историјски формирано као заштитни режим радника. Настало је као реакција на немогућност грађанског права да се бори са „проблемима радника". Главни аспекти развоја ове нове гране права су интервенција државе кроз социјално законодавство, као и колективна аутономија – настоји се обезбедити значајна равноправност страна и извршити пренос преговарања са појединца на групу, исправљајући на неки начин ситуацију у којој послодавац сам намеће своје услове раднику.

2. Последње године сведоче, како у Португалији тако и многим другим земљама, о великим променама у законодавној политици, на шта се позива као на „флексибилност" радног законодавства. Боља распрострањеност ових струја мишљења је такође унапређена глобализацијом економије. Неолиберализам је данас искушење политике запошљавања. Тврдећи да не постоји потреба за заштитиом радника и да је радно законодавство превише ригидно, заговара се флексибилни модел који се поистовећује са смањењем трошкова рада и права радника – приморaних на несигурне уговоре, више радних сати, прилагодљивост и друго.

Али, одговор није у неолиберализму. Најефикаснији лек за незапосленост је економски развој, који захтева боље образовање, стручно усавршавање, боље управљање предузећима, као и активну радну политику и социјалну заштиту. Немогуће је имати продуктивност или конкурентност без адекватне организације и управљања предузећима, без техничког напретка, усавршавања и професионалног развоја, не занемарујући значај људског фактора – на пример, мотивација радника и поштовање њихових права су кључни за добробит и динамичност предузећа. Ово су заиста одлучујући фактори за продуктивност.

Као пример великих промена у радној законодавној политици последњих година, можемо видети шта се догодило у Португалији, где већина скорашњих законских мера у области радног законодавства и тржишта рада (као и уопштено у области економске политике) уверава о њиховој сагласности са неколико обавеза предвиђених Меморандумом о споразумевању, потписаним маја 2011. године између Португалије, Европске комисије, Међународног монетарног фонда и Европске централне банке, и у Обавезама за запошљавање, раст и конкурентност (Commitment for Employment, Growth and Competitiveness), потписаним јануара 2012. године између Владе и социјалних партнера (једна од две конфедерације уније синдиката и удружења послодаваца) који имају представнике у Економском и социјалном савету. Закон број 23/2012 – који је увео кључне амандмане Закону о раду – биће укратко анализиран.

Главне промене нас лако натерају да разумемо да смисао прописа прати логику коју смо критиковали: то јест, смањење трошкова рада и права радника, које је приметно у било којој од 4 главне области уређене законом: организација радног времена, надгледање услова рада, престанак уговора о раду на основу објективних околности и инструменти уређења колективног рада.

На пример, флексибилни прековремени сати – који су раније могли бити уговорени само колективним преговарањем – сада се могу директно уговорити са радником и под одређеним условима, ако већина радника одређене групе, секције или економске јединице прихвати, могу чак бити наметнути осталим радницима против њихове воље; додатна накнада за прековремени рад је смањена на половиму своје претходне вредности; 4 обавезна празника (2 грађанска и 2 религиозна) су укинута; такође је укинута могућност – уведена 2003 – да запослени има до 3 додатна дана одмора у односу на њихово укупно присуство на послу; неоправдано одсуство током радног дана непосредно пре или после периода слободних дана или одмора повлачи губитак накнаде (и) за овај преостали слободан дан или дан одмора; и тако даље.

У области отпуштања, укинута је неопходност да предузећа прате одређени ред при отпуштању (на пример, у зависности од критеријума стажа) у случајевима укидања радних места – са њима у складу. Предузећа сада имају већу слободу да изаберу раднике који ће бити вишак, пошто су једино у обавези да прате „релевантни и недискриминаторни критеријум". Заузврат, у погледу отпуштања на основу неподобности, ова отпуштања су сада дозвољена чак и без увођења нових технологија и без промена унутар радног места, креира се, у суштини, нови тип отпуштања. Такође је укинута потреба да се покуша пронаћи друга позиција у малопре поменутим случајевима, било да се ради о отпуштању због неподобности или због укидања радног места.

Ови примери су већ довољни да покажу да Влада наставља да залаже за врсту идентификоване флексибилности са смањењем социјалних трошкова. У име концепта флексибилности који ову грану права сматра чистом управљачком снагом, појединачна и колективна права радника су ослабљена, а снаге послодаваца појачане, што води лакшим отпуштањима, непоузданим пословима, преомењивим радним временом, лакшој покретљивости радника, и тако даље.

У Португалији, Влада по сваку цену, што се често понавља, тражи стално смањење цене рада и права радника. Али, истина је да две године од потписивања Меморандума о споразумевању, ми смо у горем положају него раније, са економском и социјалном ситуацијом обележеном стопама незапослености и рецесије раније незабележеним, које постају горе

right of property for the 19th century and for the Liberal State.

Regulator of a relationship in which the rights of one party can be put in danger by the stronger economic and social power of the other, labour law was formed historically as a protective regime of employees. It emerged as a reaction to the inability of the civil law to deal with the "workers' issue". Key aspects of the evolution of this new branch of law are the intervention of the State through social legislation, as well as the collective autonomy – seeking to ensure substantial equality of the parties and to operate the transfer of the negotiations from the individual to the group, by correcting somehow the situation where the employer imposed by himself his conditions to the employee.

2. The recent years have witnessed, in Portugal and in many other countries, great changes in legislative policy, in what has been referred as "flexibility" of labour legislation. A better diffusion of these currents of thought was also promoted by the globalisation of the economy. Neo-liberalism is today a temptation of employment policies. Invoking that there is no need to protect the worker and that the labour legislation is too rigid, what is advocated is a flexibility model identified with the compression of labour costs and of workers' rights – consequently forced to precarious contracts, more working hours, adaptability, etc.

But the answer is not the neo-liberalism. The most effective remedy for unemployment is the economic growth, which requires better education and vocational training, better management of enterprises as well as active employment policies and social protection. It is impossible to have productivity or competitiveness without an adequate organization and management of the enterprises, without technological progress, training and professional development, not disregarding the importance of the human factor – e.g. the workers' motivation and the respect for their rights are essential to the well-being and the dynamism of the enterprises. These are the truly decisive factors for productivity.

As an example of the great changes in the legislative policies regarding labour over the last years, we can see what happened in Portugal, where most of the more recent legislative measures in the area of employment legislation and labour market (as in general in the area of economic policies) assure the compliance with several obligations foreseen in the Memorandum of Understanding, signed in May 2011 between Portugal, the European Commission, the International Monetary Fund and the European Central Bank, and in the Commitment for Employment, Growth and Competitiveness, signed in January 2012 between the Government and the Social Partners (one of the two trade union confederations and the employers' associations) with seat in the Economic and Social Council. Law n. 23/2012 – which introduced substantial amendments to the Labour Code – will be briefly analysed.

The main changes easily make us understand that the sense of the diploma follows the logic that we have been criticizing: i.e., the reduction of labour costs and of the workers' rights, which is visible in any of the 4 key areas covered by the law: organisation of working time, supervision of working conditions, termination of the employment contract by objective grounds and collective labour regulation instruments.

For example, the bank of hours – which, before, could only be established by collective bargaining – can now be negotiated directly with the worker and under certain conditions, if a majority of workers of a team, section or economic unit accept, can even be imposed to other workers against their will; the additional pay for overtime was reduced to half of the previous values; 4 of the compulsory holidays (2 civil and 2 religious) were eliminated; it was also erased the possibility – introduced in 2003 – to have up to three additional vacation days based on the level of attendance; the unjustified absence in a normal working day period immediately before or after a rest day or a holiday implies the loss of retribution (also) for this rest day or holiday; etc.

In the dismissals' area, it was eliminated the need for the enterprises to follow a specific order of dismissal (for example, according with criteria of seniority) in the cases of extinction of work position – accordingly. The enterprises have now greater freedom to choose the employees who will be made redundant as they are only obliged to follow "relevant and non-discriminatory criteria". In turn, with regard to dismissals based on unsuitability, these dismissals are now allowed to take place even without the introduction of a new technology and without changes in the workplace, creating, in essence, a new type of dismissal. It was also eliminated the need to attempt a transfer to another position on the aforementioned cases either in these dismissals based on unsuitability or in the dismissals based on extinction of work position.

These examples already suffice to demonstrate that the Government continues to bet on a type of flexibility identified with the compression of social costs. In the name of a flexibility concept that considers this branch of law as a mere management power, the individual and collective rights of employees are weakened and the employers' powers reinforced, leading to easier dismissals, precarious jobs, variable working hours, easier mobility of employees, etc.

In Portugal the Government, at all costs, as so often repeated, looks for a constantreduction of labour costs and of workers' rights. But the truth is that two years after the signing of the Memorandum of Understanding we are in a worse situation than before, with an economic and social situation marked by an unemployment rate and recession never before achieved, that gets worse each time more and unfortunately, without alight at the end of the tunnel. The public account deficit is rising more and more, the unemployment is also on its highest level and we are witnessing a massive transfer of incomes and power of those who have less to those who already have a lot, because those who are poorer are supporting the

сваки пут и, нажалост, без светла на крају тунела. Јавни дефицит расте све више и више, незапосленост је такође на својем највишем нивоу и сведочимо масовном преношењу прихода и моћи са оних који имају мање на оне који већ имају много, јер они који су сиромашнији су ти који сносе трошкове кризе. Влада прати овај пут чак и ако он крши Устав, што је по мом мишљењу случај, узевши у обзир одређене промене које је Закон о раду увео.

Одговор мора бити другачији. Неопходно је променити кретање које каже да би, на крају, било најбоље немати закон о раду или га бар смањити на пуки инструмент управљања. То је идеологија која гледа на рад као на трошак и која га види као обичну робу.

Финансијска криза која је захватила Европу данас је такође и социјална криза, која јасно поставља потребу да стари континент креира конкретну политику која спречава сиромашење и исправља социјалне неједнакости.

Велики изазов радном праву је модернизација и ово наговештава, прво, одбацивање законодавне политике неолибералног типа коју, основану на укидању и рушењу традиционалног система радних односа, уопштено карактерише жртвовање, уколико је неопходно, вредности које су радније гарантовале минималне стандарде рада.

Веран само тржишту, неолиберализам заговара слабљење државе у њеном значају и сврси, вођење радних односа напуштању протекционизма и враћање аутономији воље и уговорној слободи.

Истина је да смо суочени са граном права која и даље остаје верна претпоставкама које су постојале у њеном настанку, материјалној једнакости и заштити слабијег уговорника, које су пре више од једног века добро преведене у афоризам „између слабог и јаког се налази закон који ослобађа и слобода која угњетава". Протагонистички карактер ове гране права је и даље оправдан јер је радни однос, асиметричан однос, веза моћ-покоравање, у којој је слобода једне од страна угрожена јачом економском и социјалном моћи друге. Различите снаге послодавца и запосленог из основа традиционалног радног права, гране права која се појавила када је једнакост између послодавца и запосленог била само фикција. Мешање права је оправдано у области радних односа узевши у обзир реалну могућност послодаваца да злоупотребе моћ која им је дата уговорним оквиром. Наметање граница послодавчевој моћи водило је до сигурности посла, ограничења радних сати, недељног и годишњег одмора, гаранцији деловања синдиката, праву на штрајк, праву на колективно преговарање, социјалној заштити, минималној надници, и тако даље.

Насупрот томе, логика неолибералног гледања је заснована на примату економског над социјалним. Са неолибералном оријентацијом радно законодавство прати правац против уставних захтева у многим аспектима – а такође и против праве улоге радног права које, у ствари, засновано на препознавању економских и социјалних неједнакости страна и на доследној примени да се заштити слабија страна, покушава да неутралише овај положај, тражећи, што је могуће више, правилну равнотежу између моћи гарантованих странама. Повећање уговорне слободе и слободе воље супротстављају се, као опште правило, природној привржености радног права, као регулаторног средства односа у којем се правима једне стране (радника) често прети моћима гарантованим супротној страни (послодавцу).

Начин који предлажу неолибералне идеје никада неће водити већој конкурентности економије. Политика заснована на смањењу социјалних трошкова није способна да произведе добре резултате. Најефикаснији лек против незапослености је економски раст, а одлучујући фактори су неки други, као што је речено раније.

Постоје вредности према којима се тежња не може поверити тржишту и прва од њих, основни принцип било којег друштва, је људско достојанство. То је оно што данас, као и увек, мора бити фокус радног права: потпуна решеност радника као особе и као грађанина. Тако да то и данас наставља да има смисла – чак бих рекао, данас (у време када је продуктивнност често претворена у једини критеријум за процену рада, а социјалне вредности теже да понекад буду деградиране у нуспродукте економије) више него икада.

costs of the crisis. The Government follows this way even if this violates the Constitution, as in my opinion it is the case, considering some of the changes introduced in the labour code.

The answer has to be a different one. It is necessary to change a trend that says that, ultimately, the best would be to have no labour law or at least to reduce it to a mere instrument of management. It is an ideology that perspectives the work as a cost and that views it only as a mere merchandising.

The financial crisis that has gripped Europe today is also a social crisis, which clearly puts the need for the old continent to design concrete policies that prevent the impoverishment and correct social inequalities.

The great challenge to labour law is the modernisation and this implies firstly the repudiation of the legislative policy of neo-liberal nature, which, based on deregulation and subversion of the traditional labour relations system, is characterised generally by sacrifice, if necessary, of values that before guaranteed minimum working conditions. Faithful solely to the market, the neo-liberalism advocates the weakening of the State in their size and purposes, driving in labour relations to the abandonment of protectionism and to the return to full autonomy of will and contractual freedom.

The truth is that we are faced with a branch of law that still remains true to the assumptions that were in its genesis, material equality and protection of weaker contractor, that more than a century ago were translated so well in the aphorism "between the weak and the strong is the law that liberates and freedom that oppresses". The protectionist character of this branch of law is still justified because even today labour relation is an asymmetric relation, a relationship of power-subjection, in which the liberty of one of the parts can be endangered by the stronger economic and social power of the other. The different powers of employer and employee form the basis of traditional labour law, a branch of law that appeared since equality between employer and employee was merely a fiction. The legal intervention was justified in the field of labour relations given the real possibility of employers abusing of the powers given by the contractual framework. The imposition of limits to the employer's power led to job security, limitation of working hours, weekly rest and holidays, guarantee of trade union activity, the right to strike, the right to collective bargaining, social protection, minimum wage, etc.

On the contrary the logic of the neo-liberal vision is based on the primacy of the economy over the social. With the neoliberal orientation the labour legislation follows a direction in many aspects against the constitutional demands – and also against the proper role of labour law, which in fact, based on the recognition of the economic and social inequality of the parties and on the consequent need to protect the weaker party, intends to counteract this status, seeking as much as possible a fair balance between the powers granted to the parties. The increasing of contractual freedom and of the autonomy of will contradict, as a general rule, the natural commitment of labour law, as a regulatory tool for a relationship where the rights of one party (the employee) are often threatened by the powers granted to the counterparty (the employer).

The way proposed by the neoliberal ideas will never lead to greater competitiveness of the economy. A policy based on social costs compression is not able to produce good results. The most effective remedy for unemployment is economic growth and the decisive factors for that are others as said before.

There are values whose pursuit cannot be entrusted to the market and the first of these values, the founding principle of any society, is the human dignity. This is what, today, as always, should be the focus of labour law: full self-determination of the worker as a person and as a citizen. So it continues today to make sense – I would even say, today (in a time when productivity is often converted into single criterion to assess the work and the social values tend sometimes to be degraded in by-product of economy) more than ever.

Извештај – Расклапање социјал у другим европским земљама
Rapport – Démantèlement de l´Ét dans les autres pays européens

МЕДЕЛ конференција, 21. јун 2013. Берлин / Conférence MEDEL, 21 juin 2013, Berlin

ВИРИАТО **РЕИС**
VIRIATO **REIS**

не државе

tat Social

I

Почетак Државе провиђења у Европи датира из краја XIX века у Немачкој, а њено јачање се, пре свега, дешава после Другог светског рата.

Насупрот томе, у Португалији се то јачање и истинско појављивање социјалне државе дешава тек после револуције из 1974, која је означила крај диктатуре која је трајала 48 година.

По једној одређеној дефиницији категорија социјалне државе, Португалија би припадала породици Јужне Европе коју карактерише чињеница да је релативно скоријег датума и није много развијена, као у Шпанији, Италији и Грчкој.

У ствари, тек се од почетка успостављања демократије предузимају одлучне активности ка стварању јавног система социјалне сигурности. Између 1974. и 1980. године одређене мере су спроведене ка значајном увећању вредности давања за социјалну помоћ, стварању нових услуга који покривају нове ризике и ширењу

I

Le début de L´État-Providence en Europe remonte à la fin do XIX siècle, en Allemagne, et sa consolidation se fais, surtout, après la deuxième guerre mondiale.

Par contre, au Portugal cette consolidation et la véritable émergence d'un État-Social se produit uniquement après la révolution de 1974, qui a mit fin a la dictature, laquelle avait durée 48 ans.

Selon une certaine définition des catégories d´Etat Social, le Portugal appartiendrai à la famille du Sud de l´Europe, qui se caractérise par le fait d´être relativement récent et pas très développé, tel comme l´Espagne, l´Italie et la Grece.

En effet, c'est à partir de l´instauration de la démocratie qui s´ont prises les actions décisives pour la création d'un système public de sécurité sociale. Entre 1974 et 1980, des mesures sont mises en œuvre pour l´augmentation significative de la valeur des prestations d'aide sociale, la création de nouveaux services couvrant de nouveaux risques et l'expansion de l'univers des bénéficiaires. La création de l´allocation -chômage date de cette époque.

C´est aussi a partir de se moment que, ancrées dans la Constitution de la République de 1976, à été crée le Service National de Santé, permettant l´accès de toute la population à la consultation et ou soin de santé, et à eu lieu l ´élargissement de la scolarité obligatoire et du réseau de l´enseignement public.

La Constitution de la République consacre, également, plusieurs droits des travailleurs qui auparavant n´étais pas garantis, comme par exemple, la négociation collective libre et la grève, qui, jusque là, était interdite et passible d'emprisonnement.

Et c´est également à cette époque qui a été créé le salaire minimum, qui s'élève actuellement à 485,00 euros, aussi bien que la prime de vacances.

L´ensemble des droits sociaux et des travailleurs crées par la suite, on permit de combattre les énormes inégalités sociales, économiques et culturelles que se vérifiait auparavant.

групе корисника. Успостављање давања за случај незапослености датира из овог периода.

Такође је почетком овог покрета, учвршћено у Уставу Републике из 1976, створена Национална служба здравља која је омогућила целокупној популацији консултације и здравствену заштиту и која је допринела проширењу обавезног школовања и система образовања јавности.

Устав Републике једнако посвећује неколико права радницима која раније нису била гарантована попут, на пример, слободног колективног преговарања и штрајка који је, до тада, био забрањен и кажњив затвором.

И, управо је тада, у том периоду створена минимална зарада, која тренутно достиже 485€, као и успостављени важнији празници.

Скуп социјалних и права радника која су потом креирана нам омогућавају да се боримо против огромних неједнакости, социјалних, економских и културних, које су претходно доказане.

На пример, приступ лечењу је трудним женама и деци омогућио да се стопа смртности међу децом смањи на начин који је веома значајан.

Смртност: 38,9 на хиљаду деце 1975. године и 2,4 на хиљаду у 2010. години. Ово је једна од најнижих стопа међу 27 земаља Европске уније.

II

Економска криза 70их година је довела у питање сагласност у вези са социјалном државом и створила је велики притисак према социајлним правима и, посебно, против права радника, посебно почетком 80их година, следећи промене политичких мисли која је пратио избор Маргарет Тачер у Великој Британији и Роналда Регана у Сједињеним Државама.

Почетком овог периода до данас, политички одговори на кризе пролазе по корацима првенства, уз исцрпљеност државе и афирмацију нео-индивидуализма.

Договор из Вашингтона из 1989. године обележава на значајан начин тренутак јачања неолиберале организације.

Сигурно је радно право „пратилац на историјском путу" економске кризе, као што потврђује професор Паломеке Ло́пез, којег је цитирао професор Антоан Лион-Кан у уводу заједничког „Радног права, демократије и кризе, у Западној Европи и Америци", издатог 1986. Али, банкрот банке Lehman Brothers, иницирајући колапс светског финансијског система и кризу која је додатно погоршала економске кризе које су се појављивале од пре неколико година, подигао је озбиљност економске и социјалне кризе на ниво без преседана од Велике депресије из 1929. године.

III

У овом смислу, Португалија је већ прошла кроз неколико мера штедње од 2010.

Марта 2010. године, претходна Влада најављује програм стабилности и раста како би вратила дефицит испод нивоа од 3% до 2013. године и како би започела са смањивањем дуга (76% бруто домаћег производа - БДП). Министар финансија је такође најавио серију одлука којима би се гарантовало смањење дефицита, укључујући замрзавање јавних, још увек неизвршених, инвестиција до краја године. Влада најављује нове мере за буџет за 2011. годину септембра 2010.

Али, господин Жан-Клод Жункер некадашњи председник Еурогрупе, подсетио је да је основа у опадању вредности рада: „Позивамо португалске власти да подрже буџетске мере додатним структуралним реформама, које могу да ојачају потенцијал раста". Те реформе се морају „концентрисати на елиминисању нефлексибилности тржишта рада и образовању плата", нагласио је.

Марта 2011. године, некадашњи премијер подноси оставку пошто је парламент одбио његов четврти програм штедње.

Од маја 2011. Португалија је подведена под програм финансијске помоћи тројке, која се састоји од Међународног монетарног фонда, Европске комисије и Европске централне банке.

У октобру 2011, нова Влада представља буџет за 2012. годину са појачаним мерама штедње.

7. новембра 2011, нови премијер посебно објављује: „Да би се изашло из кризе, требало би осиромашити Португалију и Португалце."

Септембра 2012, влада најављује нови талас мера, којима је смањење доприноса послодаваца за социјално осигурање (минус 5,75 процентних поена) компензовано увећањем висине доприноса на плате (додатних 7 процентних поена). Због таласа протеста и, посебно, дана штрајка 15. септембра 2012. влада је устукнула.

IV

Ево и списка, који није коначан, мера које је влада предузела:

- ПДВ увећан за два поена и достиже 23%, чак и за гас и електричну енергију за које је био 6%
- Повећање цене превоза за 15%
- Замрзавање плата јавних службеника на 4 године
- Замрзавање пензија
- Скраћење трајања и висине износа додатка за незапослене
- Године живота као услов за пензију повећане са 60 на 65 година, са 40 година стажа осигурања за јавне службенике
- Смањење од 20% одвајања за додатне социјалне приходе и пооштрење услова. Број корисника РСИ-ја се смањио са 520.000 2010. на 273.000
- 20% студената је изгубило своје право на стипендију

Убрзање програма приватизација јавних или јавно-приватних предузећа која би донела 5,5 милијарди евра до 2013.

Она посебно обухвата повлачење капитала електричне групе ЕДП која је продата једној кинеском јавном предузећу.

Што се тиче јавних службеника:

- Смањење плата службеника и запослених и управника јавних

Par exemple, l´accès au soins médicaux des femmes enceintes et des enfants, a permis de réduire le taux de mortalité des enfants d´une façon très importante.

Décès: 38,9 par mille en 1975 et 2,4 par mille en 2010. L'un des taux les plus bas des 27 pays de l´Union Européenne.

II

La crise économique des années 70 à mit en question le consensus autour de l´État Social et à crée une forte pression envers les droits sociaux et, particulièrement, contre les droits des travailleurs, surtout à partir des années 80, à la suite des changements de la pensé politique qui s´est suivi à l ´élection de Margaret Thatcher en Grande-Bretagne et de Ronald Reagan au États-Unis.

A partir de cette époque et jusqu'aujourd'hui, les réponses politiques aux crises passent par la priorité aux marchés, par l´amaigrissement de l´État et par l´affirmation do néo-individualisme.

Le Consensus de Washington, de 1989, marque de façon significative le moment de la consolidation de cet agenda néolibéral.

Certes que le droit du travail est le "compagnon de route historique" de la crise économique, comme l´a affirmé le Prof. Palomeque López, cité par le Prof. Antoine Lyon-Caen, dans l´introduction à l´ouvrage collectif "Droit du Travail, Démocratie et Crise, en Europe Occidentale et en Amérique", publiée en 1986. Mais la faillite de la banque Lehman Brothers, initiant l'effondrement du système financier mondial et une crise qui à exacerbé les crises économiques qui se manifestaient depuis quelques années, à élevé la gravité de la crise économique et sociale a un niveau sans précédents après la Grande Dépression de 1929.

III

Dans ce contexte, le Portugal à déjà subi plusieurs plans d'austérité depuis 2010.

En mars 2010 le gouvernement antérieur annonce un programme de stabilité et de croissance (PEC) pour ramener le déficit sous la barre des 3% d'ici 2013 et d'amorcer une réduction de la dette (76,6% du produit intérieur brut – PIB). Le ministre des finances a également annoncé une série de décisions pour garantir la réduction du déficit, notamment le gel jusqu'à la fin de l'année des investissements publics non encore engagés. Le gouvernement annonce de nouvelles mesures pour le budget 2011 en septembre 2010.

Mais M. Jean-Claude Junker, ancien président de l'Eurogroupe, a rappelé que l'essentiel est dans la dévalorisation de la force de travail: "Nous exhortons les autorités portugaises à soutenir les mesures budgétaires par des réformes structurelles supplémentaires, susceptibles de renforcer le potentiel de croissance" Ces réformes devront "se concentrer sur la suppression des rigidités du marché du travail et de la formation des salaires", à t´il dit.

En mars 2011, l´antérieur Premier ministre démissionne après le rejet au parlement de son quatrième programme d'austérité.

Depuis mai 2011 le Portugal est soumis à un programme d'aide financière de la troïka, qui est constitué par le Fond Monétaire International, la Commission Européenne et la Banque Centrale Européenne.

En octobre 2011, le nouveau gouvernement présente un budget pour 2012 d'austérité renforcée.

Le 7 novembre 2011, le nouveau premier ministre déclare notamment: "Pour sortir de la crise il faut appauvrir le Portugal et les Portugais."

En septembre 2012, le gouvernement annonce une nouvelle vague de mesures, dont la baisse des cotisations patronales de sécurité sociale (moins 5,75 points de pourcentage) compensée par l'augmentation des cotisations salariales (plus 7 points de pourcentage). Une vague de protestation, et notamment la journée de grève du 15 septembre 2012 fait reculer le gouvernement.

IV

Voici une liste non exhaustive des mesures prises par le gouvernement:

- TVA augmentée de deux points et portée à 23%, même sur le gaz et l'électricité où elle était à 6%
- hausse de 15% des tarifs des transports
- gel des salaires des fonctionnaires sur 4 ans
- gel des retraites
- réduction de la durée et du montant des allocations-chômage
- l´âge de départ en retraite à passé de 60 ans à 65 ans, avec 40 ans de cotisations, pour les fonctionnaires
- réduction de 20 % des allocations du revenu social d'insertion (RSI) et durcissement des conditions. Le nombre de bénéficiaires du RSI est passé de 520 000 en 2010 à 273 000.
- 20% des étudiants ont perdu leur droit à la bourse

Accélération du programme de privatisations des entreprises publiques ou parapubliques devant rapporter 5,5 milliards d'euros jusque à 2013. Il comprendra notamment un désengagement du capital du groupe électrique EDP, qui à été vendu a une entreprise publique chinoise.

Quand aux salaires dans la fonction publique:

Baisse de salaires des fonctionnaires et des travailleurs et administrateurs d'entreprises publiques percevant un salaire supérieur à 1 500 euros par mois, entre 3,5% et 10%, selon son niveaux, a partir de 2011, laquelle s´est prolongée et se maintien en ce moment.

Suppression des 13éme et 14éme mois pour les fonctionnaires et les retraités aux revenus supérieurs à 1.000 euros.

L'effet combiné de ces réductions et suppressions des rémunérations à eu pour conséquence que, par exemple, les magistrats ont subi une baisse de son revenu annuel de prés de 25% en 2012.

предузећа који примају највећу плату од 1500€ месечно, износи између 3,5% и 10% у зависности од њене висине, са почетком од 2011. одужило се и још увек се примењује.
- Елиминисање 13. и 14. плате за службенике и пензионере чији су приходи већи од 1000€
- Комбиновани ефекат смањења и елиминисања накнада је за последицу имала да су, на пример, судије и тужиоци подвргнути смањењу њихових годишњих прихода од скоро 25% 2012. године.

V

У наставку су скорашње и значајније промене у радном законодавству:
1. Олакшавање отпуштања из објективних разлога
2. Смањење у износу од 1/3 висине отпремнине
3. Седам радних дана више по години (без накнаде) из разлога:
   - Укидања четири празнична дана годишње
   - Укидања три дана одмора који су раније били приписивани као бонус за марљивост
4. Укидања три дана одмора који су раније били приписивани као бонус за марљивост
5. Проглашење ништавима одредби колективних уговора које предвиђају повећање права у односу на односна права предвиђена у закону.

Неспорно да смо све више удаљени од предлога садржаних у Супиотовом извештају из 1998. године о развоју радног права у Европи.

VI

Уставни суд је позван да се изјасни о уставности појединих норми закона о буџету из 2011, 2012. и 2013.

Према буџету из 2011, суд је проценио да смањење месечних плата није противуставно.

Када је у питању закон о буџету из 2012. године, суд је прогласио да укидање бонуса за одморе и за Божић за службенике и пензионере јесте противно Уставу.

Ипак, судије су одлучиле да се ограничи ретроактивност проглашења неусклађености из разлога заштите јавног интереса од посебног значаја. Као последица, у практичном смислу, укидање накнада није било спречено.

У погледу мера штедње укључених у буџет за 2013. годину, Уставни суд је пресудио неусклађеност Основном закону укидање бонуса за одморе плаћених службеницима и пензионерима, као и мере успостављања узорка од 5% и 6% издвајања за незапосленост и за случај болести. У том случају, није имао одлуку о ограничењу дејства.

При објављивању одлуке, председник Уставног суда је изјавио да су „То закони који се морају прилагодити Уставу, а не обрнуто".

Требало би, без сумње, „изаћи из кризе без напуштања уставне културе", како су два професора португалског права написали у португалском издању Света дипломатије.

VII

Последице штедње су драматичне на економском и социајлном нивоу, као што веома јасно показују следеће бројке:
- 400.000 људи је остало без посла у периоду од 2 године;
- Стопа незапослености од 10,8% из 2010. године и тренутна од 18% је трећа највиша у Европској унији;
- Стопа незапослености младих до 24 године је 42%;
- Повећање јавног дуга, који је тренутно на нивоу 125%;
- Економска рецесија од 2,3% забележена маја прошле године, насупрот прогнозираног раста од 0,6% законом о буџету из 2013.

VIII

Португалски парламент је у јуну ове године одобрио ребаланс буџета који ојачава мере штедње.

Оне посебно предвиђају смањење буџета за службенике и сва министарства, повећање броја радних сати службеника са 35 на 40 часова недељно, као и повећање њихових социјалних доприноса, влада такође намерава да смањи за 30.000 неких 700.000 места за службенике.

Две португалске националне синдикалне Конфедерације су позвале на генерални штрајк против мера штедње протеклог 27. јуна.

V

Ceux-ci sont les récents et plus significatives changements dans les lois du travail:

1. Facilitation des licenciements pour causes objectives;
2. Réduction de 1/3 du montant des indemnités de licenciement pour causes objectives;
3. Sète jours de travail de plus par an (sans rémunération), en raison de la:
   - Suppression de quatre jours fériés par an;
   - Suppression de trois jours de congé qui auparavant étaient attribués comme prime d'assiduité;
4. La rémunération des heures supplémentaires et du travail les jours fériés a été réduite à la moitié;
5. Déclaration de nullité des clauses des conventions collectives qui prévoient davantage de droits sur ces matières imposée par la loi.

Il est clair que nous sommes de plus en plus éloignés des propositions contenues dans le Rapport Supiot de 1998 sur l´évolution do droit du travail en Europe.

VI

La Cour constitutionnelle a été appelée à se prononcer sur la constitutionnalité de certaines normes juridiques des lois du budget de l'Etat de 2011, de 2012 et de 2013.

Par rapport au budget de 2011, le tribunal a estimé que la réduction des salaires mensuels n´était pas contraire à la Constitution.

Quand à la loi budgétaire de 2012, la cour à déclarée que la suspension des primes de vacances et de Noel des fonctionnaires et les retraités, est contraire à la Constitution.

Toutefois, les juges ont décidés de limiter l'effet rétroactif de la déclaration de nonconformité pour des raisons tenant au respect d'un intérêt public d'importance exceptionnelle. En conséquence, en termes pratiques, la suspension des primes n´a pas été empêché.

En ce qui concerne les mesures d'austérité inscrites au budget d'Etat 2013, la Cour Constitutionnelle a jugé non conforme à la Loi Fondamentale la suppression de la prime de vacances versé aux fonctionnaires et aux retraités, ainsi qu'une mesure instaurant un prélèvement de 5% et de 6% sur les allocations de chômage et de maladie. Dans cet arrêt, il n´a pas eu décision de limitation des effets.

En annoncent la décision, le président de la Cour Constitutionnelle à déclaré que "Ce sont les lois qui doivent se conformer à la Constitution et non pas l'inverse."

Il faut, sans doute, "Sortir de la crise sans quitter la culture constitutionnelle", comme l´ont écrit dans un article publié dans l´édition portugaise du "Le Monde Diplomatique" deus professeurs de droit portugais.

VII

Les conséquences de l´austérité sont dramatiques aux niveaux économiques et sociaux, comme le démontrent ces chiffres de façon bien expressive:

- 400 000 mil emplois perdus en 2 ans;
- taux de chômage de 10,8% en 2010 et de 18% actuellement, le troisième le plus élevé de l´Union Européenne;
- taux de chômage des jeunes jusqu'à 24 ans de 42%;
- augmentation de la dette publique, qui est en ce moment de 125%;
- récession économique de 2,3% enregistrée en mai dernier, contre la prévision de croissance de 0,6% de la loi budget de 2013.

VIII

Le Parlement portugais a approuvé ce mois de juin un budget rectificatif qui renforce les mesures d´austérité.

Elles prévoient notamment une réduction des budgets de fonctionnement de tous les ministères, un allongement des horaires de travail des fonctionnaires de 35 à 40 heures par semaine, ainsi qu'une hausse de leurs contributions sociales. Le gouvernement entend aussi réduire de 30.000 les quelque 700.000 postes de fonctionnaires.

Les deux Confédérations syndicales nationales portugaises ont appelé à une grève générale contre l´austérité le 27 juin prochain.

Извештај – расклапање државе у европским земљама – Италија

Report – Dismantling of the Welfa in European countries – Italy

Конференција МЕДЕЛ – Берлин 21. јун 2013. / Medel Konferenz – Berlin 21 June 2013

ГВАЛТИЈЕРО **МИКЕЛИНИ**
GUALTIERO **MICHELINI**
Саветник Апелационог суда у Риму–одељење за радно и социјално осигурање
Consigliere Corte d'Appello di Roma – sezione lavoro e previdenza

е благостања
а
are State

Назив ове конференције – Држава благостања у немилости финансијског тржишта? – је делимично одговарајући за описивање тренутног растакања социјалних права у Италији.

Допринели смо прогресивној ерозији права радника у протеклој деценији на следећи начин:

- Допринели смо прогресивној ерозији права радника у протеклој деценији на следећи начин:
- Заустављање обрта у Држави, јавној администрацији и државној управи
- Смањивање улоге колективних уговора у корист локалних или компанијских уговора
- Криза синдикалне способности да заступају раднике уопште, као и појединачно мање заштићене раднике (радници са уговором на одређено време и страни радници)
- Умножавање такозваних нових типова уговора о раду, којима је заједничка дерогација индивидуалних, колективних и социјалних права заштићених Законом о раду, води све већој

The title of this conference – the Welfare state at the mercy of financial markets? – is particularly appropriate for describing the dismantling of social rights in Italy in the current time.

We assisted to a progressive erosion of workers' rights in Italy in the last decade in the following context:

- Large use and abuse of fixed term contracts, especially for young people;
- Stopping turnover in the State, the public administration and public services;
- Draining the role of collective agreements in favour of local or company agreements;
- Crisis of trade unions' ability to represent workers in general, and in particular less protected workers (fixed-term employees and immigrant workers);
- Proliferation of so-called new typologies of work contracts, which have in common the derogation to the bulk of individual, collective and social rights protected by labour law, leading to more and more rigid

разлици између insider-а и outsider-а (по језику Европске комисије) и пребацивању све више радника, поготово млађих, у другу групу.

Наравно ово је праћено делокализацијом, притиском радника – мигранта, друштвеним пропадањем и свим другим проблемима које глобализација, поред нових могућности, доноси када се пореди са друштвеним системом развијеним у национално-локалној економији и систему индустријских односа.

Као што је познато, предлог Европске уније за реформу радног права је презентован 2007. године са неологизмом „флексигурност".

Као Медел, тада смо имали прилику да дискутујемо о том становишту на семинару у Барселони, притом испољавајући различите реакције и осећања у распону од истинске заинтересованости за могућности таковог приступа до озбиљних замерки по питању ризика претераног инсистирања на флексибилности.

У сваком случају, мешавина мера предвиђених у такозваним путевима ка „флексигурности", укључујући не само флексибилније форме уговора о раду, већ и „доживотно учење", активну политику тржишта рада, социјалну заштиту и сигурност, нестаје у магли финансијске кризе. Узимајући у обзир чињеницу да таква политика захтева значајне јавне ресурсе и инвестиције, бива прегажена ванредним економским стањем и у Италији је тешко наћи било који пример имплементације овакве политике.

Напротив, у протеклих пар година у мојој земљи смо се суочили са два битна догађаја у области радног права, које ћу покушати укратко да да изложим, а које карактерише снажан идеолошки аспект без озбиљне процене њиховог утицаја и корисности.

1. Закон бр. 92 од 28.06.2012, такозвани „Форнеров закон", по имену министра рада у Монтијевој Влади, именован је као „Реформа тржишта рада у перспективи раста". Усвојен је са необично јаком већином и кратком дебатом у Парламенту, а као основу узима класични нео-либерални концепт према коме више слободе при отпуштањима даје могућност за нова запослења, концепт који није проверен и доказив.

Форнеров закон није променио разлоге за отпуштање, већ је то и даље регулисано Законом 604/66, по коме отпуштање мора бити образложено и засновано на праведном разлогу, оправданим објективним и субјективним разлозима. Променио је санкције за незаконито отпуштање, а то су сада обештећење (број месеци плате) и, у предузећима са више од 15 радника, такозвана реинтеграција на радно место (у смислу враћања на посао, ефективно на оно радно место са кога је отпуштен/а).

Таква законска одредба, предвиђена чланом 18„Радничког статута" (Закон под бројем 300/70), сада више не предвиђа враћање на посао, већ заштиту од незаконитог отказа.

Са запрепашћујуће лошом законодавном техником, која наводи веома дугачку листу различитих случајева које је веома тешко међусобно разликовати и који описују апстрактне ситуације употребљавајући читаве реченице из пресуда Врховног суда (неки професори овај члан називају „ессе monstrum"), нова законска одредба не гарантује враћање на посао код свих незаконитих отпуштања у средњим и већим компанијама, већ само због дискриминаторног отпуштања.

Недискриминација као камен темељац радног законодавства ЕУ, садржана је у виду начела у Повељи о основним правима Европске уније. Међутим њен обим је ужи од принципа постојаности радног места у овој области. Заштита од дискриминаторног отпуштања не штити интересе радника као такве, већ, на пример, као права жена, права припадника одређених мањина, итд. Заштита од неоправданог отпуштања захтева процену основаности у складу са законом, док заштита од дискриминаторног отпуштања захтева упоредну процену међу радницима.

Форнеров закон прописује нову процедуру за суђења у вези са отпуштањима. Потреба за успостављањем хитног поступка за та суђења је подржана од стране свих стручњака. Међутим, систем предвиђен Форнеровим законом прописује дупли поступак пред судом, упрошћену фазу и накнадну супротну фазу, и обавезује покретање другог поступка за остала питања у вези са отпуштањем (разлике у санкцијама и тако даље). Штавише, не предвиђа ниједан инструмент или извор, осим ургенције, којим би се супроставио ендемском проблему дужине трајања поступака у италијанском правосудном систему.

2. Други случај је ситуација у којој је главна италијанска индустрија дала обавештење о раскиду свих колективних уговора који су је везивали, иступила из свих италијанских асоцијација послодаваца и у својој највећој фабрици у јужној Италији отпустила све раднике, да би потом поново запослила неке од њих склапајући нове појединачне уговоре, као и колективни уговор не обазирући се на онај на националном нивоу.

Ова стуација, у комбинацији са драматичном поделом синдиката, на неки начин репрезентује ново доба индустријских односа у Италији.

Одлука суда у Риму, базирана на статистичким истраживањима и анализама, проглашава као дискриминишућу чињеницу да ни један од чланова највећег синдиката, који није потписник новог колективног уговора, није поново запослен у тој фабрици и обавезује компанију да запосли 145 радника који припадају том синдикату. Одговор компаније, која још није спровела ту одлуку, је да ће због тога отпустити других 145 радника који су враћени на посао, што је веома забрињавајући сценарио.

Наслутио сам да су такви случајеви идеолошки, у негативном смислу. Мислим да је Форнеров закон размонтирао штит члана 18, који је се односио на индивидуална отпуштања, а не на колективна

frontiers between insiders and outsiders (using the language of the European Commission) and to the shifting to the second group of more and more workers, especially young ones.

Of course this is accompanied by delocalisation, pressure of immigrant workers, social dumping and all the other problems that globalisation, beside new opportunities, raises where compared to a social system developed in national/local economic and industrial relations system. As we know, the EU proposal to reform European labour law was presented in 2007 with the neologism flexicurity.

As Medel we had the opportunity to discuss such prospective in a seminar in Barcellona at that time, with different reactions and sensations in a range going from a genuine interest to the potentialities of such approach to strong criticisms towards the risk of an excessive emphasis on flexibility.

Anyway, the mix of measures foreseen in the so-called pathways to flexicurity, including not only flexible working contracts but LLL (life-long learning), AMP (active market policies), social protection and security, were lost in the fogs of the financial crisis. Given the fact that such policies require important public resources and investments they were overwhelmed by economic emergency and we hardly have seen any implementation of such policies in Italy. On the contrary, in the last couple of years in my country we faced two important events in the field of labour law, which I will try to report in brief and which (I anticipate from now my conclusions) were characterised by strong ideological aspects without a serious assessment of their impact and utility.

1. The Law n. 92 of 28.6.2012, so-called Law Fornero from the name of the Labour minister in Monti's Government, is entitled "reform of the labour market in a perspective of growth". It was approved with an unusual strong majority and short debate in the Parliament and its starting point is the classical neo-liberal dogma according to which more freedom (laissez-faire) in dismissals favours new occupation, a dogma which is not demonstrated and is not provable.

Law Fornero didn't change the reasons for dismissal, still regulated by Law 604/66,according to which dismissal is to be reasoned and grounded by just cause, justified objective reason, justified subjective reason. It changed the sanctions for illegitimate dismissal, which are an indemnity (a number of months of salary) and, in enterprises with more than 15 workers, the so-called reintegration in the workplace (in the sense of re-instalment, effective return of the worker to the workplace from which he/she was dismissed).

Such provision, foreseen by art. 18 of the Workers' Statute (Law 300/70) is now even no more entitled reintegration in the workplace, but protection against illegitimate dismissal. With an astonishing bad legislative technique, which enumerates a very long list of different cases very difficult to distinguish among them and which describes abstract hypothesis using entire sentences of Supreme Court's judgements (some professors called this article "ecce monstrum"), the new provision ensures reintegration no more for all illegitimate dismissals in medium-large companies, but only for discriminatory dismissals.

Non – discrimination in a cornerstone of EU labour law, is a principle enshrined in the EU Charter of Fundamental Rights. However, its scope is narrower than the principle of stability of workplace in this field. Protection against discriminatory dismissal doesn't protect the interest of workers as such, but, e.g., as women, as members of a specific minority, etc. Protection against unjustified dismissal requires an assessment of the compatibility of its grounds with the law, while protection against discriminatory dismissals requires a comparative assessment among workers.

Law Fornero sets also a new special procedure for trials related to dismissals. The need to set an urgent procedure for such trials was underlined by all practitioners. However, the system envisaged by Law Fornero sets a double procedure before the Tribunal, a simplified phase and a subsequent opposition phase, and obliges to activate another procedure for other queries related to dismissal (differences in retribution and so on). Moreover, it doesn't foresee any instrument or resource, apart from urgency, to match with the endemic problem of length of procedures in the Italian justice system (an issue which requires a lot of discussion and information and that is not for today).

2. The second event is the fact that the major Italian industry gave notice of termination of all collective agreements which bounded it, resigned from the Italian association of employers and in its main factory in the South of Italy dismissed all workers and re-occupied a number of them with new contracts and a company agreement, not linked with the national one.

This situation, accompanied by a dramatic division of trade unions, represents somehow a new season of industrial relations in Italy.

A judgement of the Court of Rome, based on statistical researches and analyses, declared that it was discriminatory the fact that in the new factory not a single worker belonging to the major trade-union which didn't sign such agreement was re-occupied, and obliged the company to occupy 145 workers belonging to such trade union. The reply of the company, which still didn't implement such judgement, was that it will dismiss other 145 workers reoccupied, a very worrying scenario.

I anticipated that such events are ideological, in a negative sense. I mean that Law Fornero dismantled the shield of article 18, which was related to individual dismissals and not to collective ones determined by the closing-up of factories and enterprises which is the real economic emergency. The division of trade-unions and the refuse of national collective agreement contributes to the shifting of workers from the group of insiders- the workers with individual protection against unjustified dismissal, collective protection for the exercise of their collective rights, social protection for illness and retirement-

услед затварања фабрика и предузећа, што представља право економско ванредно стање. Подела синдиката и одбијање националног колективног уговора доприноси пребацивању радника из групе insider-а – радници са индивидуалном заштитом од неоправданог отпуштања, колективном заштитом за уживање њихових колективних права, социјалном заштитом за случај болести и пензије – у групу outsider-а, оних који та права немају.

Неки италијански аутори (Романьоли, Галино) су приметили да је та нова димензија тржишта покушај капитализма да успостави нову равнотежу, прихваћену без праве вере, достигнуту у савременим масовним демократијама.

Судска пракса Европског суда правде у случајевима Викинг, Лавал и Руфет (Viking, Laval, Ruffet) не помаже при поновном успостављању равнотеже између права тржишта и социјалних права. Једино запажање које се може изнети о томе је да такве одлуке више не би требало да буду могуће у складу са Повељом о основним правима ЕУ (поглавље о солидарности), које има исту правну снагу Уговора ЕУ: али таква процена (или жеља) није до сада није потврђена новим одлукама у пољу права на колективну деловање.

Перспектива поделе тржишта рада изазване конкуренцијом између нормативног режима и режима зарада чак и у оквиру Европске уније или поједине земље чланице ЕУ чини се да се води само колективном акцијом Европе.

Транснационална примена начела солидарности, реинтерпретација начела једнакости поступања тако да буде прилагођен другим објективним ситуацијама, које се не могу поредити међу собом или са претходним ситуацијама, захтева нови приступ социјалној заштити. Ово је изазов који нас, заједно са судијама које се баве радним и социјалим правом, очекује.

to the group of outsiders, without such rights.

Some Italian authors (Romagnoli, Gallino) noted that such new market dimension is an attempt of capitalism to modify the balance, accepted without true belief, reached in modern mass-democracies.

The ECJ case-law in Viking, Laval, Ruffert cases doesn't help in resetting the balance between market rights and social rights. The only observation that can be made in this respect is that such judgements should not be possible anymore with the Title on Solidarity in the EU Charter

of Fundamental Rights, with the same juridical value of Treaties: but such assessment (or wish) is not confirmed so far by new judgements in the field of rights to collective action. The perspective of labour market segmentation caused by competition between normative and salary regimes even within the EU or a single EU member State appears to be fought only with European collective actions.

Transnational application of the principle of solidarity, reinterpretation of the principle of equality of treatment to be adapted to different objective situation, not comparable among them and with the previous situation, require a new approach to social protection. This is the challenge, including for judges dealing with cases in labour and social law, in front of us.

Main references

La legge n. 92 del 2012 (Riforma Fornero): un'analisi ragionata, a cura di F. Amato e R.Sanlorenzo, e-book edited by Magistratura democratica, 2013, www.magistraturademocratica.it

S. Sciarra, L'Europa e il lavoro – Solidarietà e conflitto in tempi di crisi, Laterza, Bari, 2013.

„Основни доходак" – минимал
европске политике благостања
"Basic income" – Minimum stand
of European welfare policy

Конференција МЕДЕЛ – Берлин 21. јун 2013. / Medel Konferenz – Berlin 21 June 2013

ТИЦИАНА **ОРУ**
TIZIANA **ORRÙ**
Судија Апелационог суда Одељење
за радно и социјано право, Рим
Judge at the Court of Appeal Division
for Labour and Social Law, Rome

Текст прилагођен на основу презентације

ни стандарди
а
ards

Основни доходак за нови модел друштва

Актуелна економска криза је показала целој Европи да национални системи, под притиском интеграције тржишта, нису способни да раде суочени са променама без адекватне социјалне структуре. Одсуство униформних правила у области социјалних прописа показује неефикасност система основаног искључиво на законима тржишта, као и да је економска интеграција само илузија уколико истовремено не постоји и социјална интеграција, што је допринело да се привуче пажња на ефикасност актуелних система заштите (благостање) и покренуло расправе о основном дохотку, у знатно већим концептуалним оквирима.

Основни доходак не би требало да буде замишљен само као краткорочна мера за борбу против рецесије или као инструмент економске политике за ефикасно деловање у актуелној кризи: та мера може такође бити прототип за прогресивни развој новог модела друштва основаног на поштовању достојанства и вредности човека. Питање основног дохотка (revenu de base, basic income) је пре свега представљено у „метаправном" смислу, такорећи, филозофско или правно. Желела бих и да се суочим са правним питањем које се поставља: јер верујем да је судија учитељ о социјалним вреностима људских бића.

План

1) Преглед концепта основног дохотка и његове разлике са минималном гарантованом зарадом;
2) Примена различитих модела минималне гарантоване зараде у европским земљама и одређених планова основног дохотка у свету;
3) Идентификовање принципа права у областима борбе против сиромаштва и социјалне искључености са концептом социјалних права као права човека или основних, онаквих каква су предвиђена у уставним

Le revenu de base pour un nouveau modèle de société

La crise économique actuelle a montré à l'Europe entière que les systèmes nationaux, sous la pression de l'intégration des marchés, sont incapables de faire face aux changements sans une structure sociale adéquate.

L'absence de règles uniformes dans le cadre de la régulation sociale montre l'inefficacité d'un système qui se fonde uniquement sur les règles du marché, et que l'intégration économique est un mirage s'il n'existe pas d'intégration sociale.

Ce qui a contribué à attirer l'attention sur l'efficacité des systèmes de protection actuels (welfare) et a rélancé le débat sur le revenu de base, dans un cadre conceptuel plus large.

Le revenu de base ne doit pas être conçu seulement comme une mesure à court terme pour lutter contre la récession et comme un instrument de politique économique pour intervenir efficacement dans la crise actuelle: cette mesure peut être aussi un archétype pour le développement

нормама међународним и колективним;
4) Провера специфичних циљева Уније у области социјалне политике;
5) У закључку анализирати перспективе будућности са подсећањем на међународне механизме који могу осигурати спровођење у дело права на основни доходак унутар Европске уније и која могу допринети њиховој еволуцији.

Шта је основни доходак? Шта је разликује од „минималне гарантоване зараде"?

Основни доходак је зарада која је неусловљена, плаћена од рођења и комбинована са свим другим приходима. Дакле, то доходак који је гарантован за све, током читавог живота, који се плаћа периодично и појединачно; и који се додељује без услова, без узимања у обзир постојања других прихода, ни разматрајући запослености или могућности да се лице запосли.

Требало би обратити пажњу да је безусловност основног дохотка основна разлика насупрот класичним издвајањима која су увек нечим условљеним. Друга издвајања су у потпуности подређена услову да би корисник требало да буде спреман да ради или, у најмању руку, покаже свој ангажман да прати путању реинтеграције (workfare).

Када кажемо да је основни доходак одобрен појединцу, одобрен је независно од породичне ситуације. Основни доходак је дефинисала Светска мрежа основног дохотка (Basic Income Earth Network - BIEN). У питању је мрежа академика и активиста који промовишу предлог основног неусловљеног дохотка. Ова организација служи да повеже појединце и групе који бране ову идеју широм света, осигуравајући међународну комуникацију заинтересованих страна. БИЕН је основана 1986, испрва под називом „Европска мрежа основног дохотка". Упоредо са развојем идеје, организација је променила назив на „Светска мрежа основног дохотка" 2004. Главни чланови оснивачи БИЕН-а су Јоланд Бресон (Yoland Bresson), Филип Ван Паријс (Philippe Van Parijs), Гај Стендинг (Guy Standing) і Давид Касас (David Casassas).

Како се дефинише основни доходак?

Основни доходак је приход који плаћа политичка заједница свим својим члановима на индивидуалној основи, без провере имовинског стања или услова за рад. Ова дефиниција не одговара свим употребама енглеског израза „basic income" (основни доходак), нити одговара најустаљенијим преводима на друге европске језике, попут „Bürgergeld", „allocation universelle", „renda basica", „reddito di cittadinanza", „basisinkomen", или „borgerlon". Неке од стварних употреба ових речи су шире: такође покривају и, на пример, повољности на које утиче нечије стамбено питање или којима се управља у форми пореских кредита. Неке друге употребе су шире: такође захтевају, на пример, да се висина основног дохотка подудара са оним што је неопходно да би се задовољиле основне потребе или да би требало да замени сва друга примања.

Тренутно постојећи системи и модели заштите минималне гарантоване зараде у Европи

У већини земаља чланица, минимална зарада је форма подршке која је заснована на процени потреба и стања потреба и посебно се односи на људе који не раде. То је мера која је најбоље успела да се, чак и у време економске кризе, супротстави ризику социјалне искључености.

Форме минималне гарантоване зараде се могу сажети у четири категорије:
1) Универзалистичке мере (Немачка, Аустрија, Белгија, Данска, Финска, Холандија, Португалија, Румунија, Словенија, Шведска) – Овде је реч о релативно једноставним мерама, намењеним свима онима који то докажу при провери њихових средстава, онима који немају довољно средстава да подмире своје потребе. Унутар ове групе, постоје разлике које се тичу износа накнаде, облика услова у вези са радом, временског трајање давања и друго. У сваком случају, представља основу која их уједињује и осигурава неку врсту „економске основе", коју такође прате и друге мере.
2) Основне мере са више променљивих (Француска, Шпанија, Ирска, Малта, Уједињено краљевство) – У питању су програми који су развили мрежу различитих интервенција намењених различитим социјалним групама попут породица са једним родитељем, болеснима, хендикепиранима, незапосленима, пензионерима са ниским пензијама, младима и тако даље. Њих углавном прате мере којима се последњим прибегава и, према томе, у стању су да обухвате већину оних којима је непходна хитна помоћ.
3) Мере са дискреционим минимумом (Естонија, Литванија, Летонија, Пољска, Словачка) – Овде говоримо о режиму који је углавном ограничен на приступ приходима економске заштите. Ово је из разлога што је могућност провере висине средстава веома ограничена.
4) Ограничене или делимичне мере (Грчка, Бугарска, Италија, Мађарска) – У питању су мере које су издељене и делимичне, ограничене на неке социјалне категорије и нису гаранција појединцима којима је нека врста економских мера хитно потребна. У питању су земље које нису развиле моделе минималне гарантоване зараде. У овим земљама, социјална заштита је издељена и ослабљена, те није у питању општа мера. Постоји само одређена форма гаранције за поједине специфичне социјалне категорије. У овим земљама, интервенција је веома ограничена и не може

progressif d'un nouveau modèle de société basé sur le respect de la dignité et de la valeur de la personne.

La question du – revenu de base ou basic income a surtout été présentée dans un contexte "meta-juridique" c'est-à-dire, philosophique ou politique.

Moi, je voudrais aussi affronter les questions juridiques qu'il pose: car je crois que Le juge est le tuteur de la valeur sociale de la personne humaine

Plan

1) examen de la notion de revenu de base et ses différences avec le revenu minimum garanti
2) application des différents modèles de revenu minimum garanti dans les pays européens et des certains projets de revenu de base dans le monde;
3) identification des principes du droit en matière de lutte contre la pauvreté et l'exclusion sociale avec la notion de droits sociaux comme droits de l'homme ou fondamentaux tels que connus par les normes constitutionnelles internationales et communautaires.
4) vérification des objectifs spécifiques de l'Union dans le domaine de la politique sociale
5) en conclusion analyse les perspectives d'avenir avec un rappel des mécanismes institutionnels pouvant assurer une mise en œuvre du droit au revenu de base au sein de l'U.E. et ce qui peut contribuer à son évolution.

Qu'est-ce que le Revenu de Base? Qu'est-ce qui le distingue du "revenu minimum garanti"?

Le revenu de base est un revenu inconditionnel, versé dès la naissance et cumulable avec tout autre revenu.

- accordé à tous, pendant toute la vie;
- versé périodiquement à titre individuel;
- accordé sans conditions, sans prendre en compte l'existence d'autres revenus, ni contrepartie d'un travail ou de la disposition à en accepter un.

Ce que le revenu de base n'est pas l'inconditionnalité du revenu de base est la différence essentielle par rapport aux allocations conditionnelles classiques. Les autres allocations sont entièrement soumises à la condition que le bénéficiaire soit prêt à travailler ou qu'il démontre au moins son engagement à suivre une trajectoire de réintégration (workfare).

Le revenu de base est octroyé à titre individuel, indépendamment de la situation familiale. La définition est du BIEN Basic Income Earth Network (BIEN). C'est un réseau d'universitaires et d'activistes qui promeut la proposition du revenu de base inconditionnel. Cette organisation sert de lien entre les individus et groupes défendant le concept à travers le monde, assurant une communication internationale entre ses parties prenantes. Le BIEN a été fondé en 1986, initialement sous le nom de "Basic Income European Network" Conséquemment au développement de l'idée, l'organisation s'est renommée "Basic Income Earth Network" en 2004. Les principaux membres fondateurs du BIEN sont Yoland Bresson, Philippe Van Parijs, Guy Standing et David Casassas.

How is Basic Income defined?

A basic income is an income paid by a political community to all its members on an individual basis, without means test or work requirement.

This definition does not fit all actual uses of the English expression "basic income", or of its most common translations in other European languages, such as "Bürgergeld", "allocation universelle", "renda basica", "reddito di cittadinanza", "basisinkomen", or "borgerlon". Some of these actual uses are broader: they also cover, for example, benefits whose level is affected by one's household situation or which are administered in the form of tax credits.

Other uses are narrower: they also require, for example, that the level of the basic income should coincide with what is required to satisfy basic needs or that it should replace all other transfers.

Maintenant en Europe

Systèmes et modèles de protection du revenu minimum garanti

Dans la plupart des États membres, le revenu minimum est une forme de soutien fondé sur l'évaluation des besoins et l'état de nécessité et s'adresse en particulier aux personnes qui ne travaillent pas. Il est la mesure qui a le mieux réussi, même en temps de crise économique, pour contrer le risque d'exclusion sociale.

Les formes de revenu minimum peuvent se résumer en quatre catégories:

1) Mesures universaliste Allemagne, Autriche, Belgique, Danemark, Finlande, Pays-Bas, Portugal, Roumanie, Slovénie, Suède: Il s'agit de mesures relativement simples, destinées à tous ceux qui démontrent à travers le test de moyens, ne pas avoir les moyens suffisants pour subvenir à leurs besoins, il existe des différences concernant le montant de la prestation, les formes de conditionnement au travail, la durée des prestations, la base qui les unit est d'assurer une "base économique", également accompagnée d'autres mesures.
2) Mesures de base avec plusieurs variables: (France, Espagne, Irlande, Malte, Royaume-Uni) programmes qui ont développé un réseau de différentes interventions et destinés à des groupes sociaux aussi divers que les familles monoparentales, les malades, les handicapés, les chômeurs, les retraités à faible revenu, les jeunes, etc. Ils sont généralement accompagnés de mesures de dernier recours et sont donc capable de couvrir la plupart de ceux qui ont un besoin urgent de soutien.
3) Mesures où le minimum est discrétionnaire (Estonie, Lituanie, Lettonie, Pologne, Slovaquie): C'est plutôt un régime limité à l'admissibilité au bénéfice de la couverture économique. C'est parce que le niveau de test de moyens d'accès est très limité
4) Mesures limitées ou partielles: (Grèce, Bulgarie, Italie, Hongrie) les mesures sont fragmentées

предузети мере у корист оних којима је хитно потребна подршка у примањима.

Племенита стара идеја давања основног дохотка свима

Идеја о основном дохотку се први пут појавила у ренесансним утопијама, код Томаса Мора у Утопији (1516). Проналазимо је и на маргинама Просветитељства, почевши 1768 са Волтеровим делом Integrale de L'homme aux quarante écus и у време Француске револуције. Такође, појављује се и на на маргинама оснивања Сједињених Америчких Држава, вредан помена у овом контексту је Томас Пејн, подстрекач идеје минималне плате у животу.

Члан 25 Универзалне декларације о људским правима из 1948 предвиђа:

„Свако има право на стандард живота који обезбеђује здравље и благостање, његово и његове породице, укључујући храну, одећу, стан и лекарску негу и потребне социјалне службе, као и право на осигурање у случају незапослености, болести, онеспособљења, удовиштва, старости или других случајева губљења средстава за издржавање услед околности независних од његове воље."

Пре четрдесет година, идеја минималне гарантоване зараде изазива интерес бројних економиста, али никада заиста не бива примењена, осим у форми експерименталних програма. Ипак, у питању су изузетно богата учења.

Експериментални програми

У Сједињеним Државама, одвила су се четири социјална експеримента између 1968. и 1982. У вези са овим концептом је експериментисао и Program Mincome 1970. у граду Дауфинвилу, у савезној држави Манитоба) у Канади у трајању од четири године. Затим, 1976. Аљаска је успоставила Стални фонд Аљаске (Alaska Permanent Fund): 2011. године сваки становник Аљаске је примио 1174 америчких долара. Један од најскоријих оваквих експеримената који је успоставио гарантовану зараду је био Намибијска коалиција додељивања основног дохотка (Namibia Basic Income Grant Coalition) у једном намибијском селу. У Бразилу закон број 10835, који је одобрила скупштина Луле, предвиђа постепено прекидање примене програма Bola Família (створеног 2003. године) све док не дође до потпуног успостављања универзалних давања.

Влада Тонија Блера у Уједињеном краљевству је маја 2003. основала Child Trust Fund, меру која је предложена и која предвиђа да свако дете буде обезбеђено „основним капиталом" до својих 18 година.

Пилот пројекти основног дохотка су у току у руралним селима Индије од јануара 2011. године, чија је основа од 200 рупија месечно намењена одраслима и 100 рупија по детету.

У Сингапуру је 2011. године успостављена „дивиденда раста" расподељена свим одраслим Сингапурцима, док је Кувајт фебруара 2012. започео експеримент општег безусловног временски ограниченог издвајања за своје држављане од 1000 кувајтских динара (3580 америчких долара) по држављанину.

Кнежевина Монако успоставља основни доходак

Почев од 2014. године, предвиђено је да ће сваки Моначанин примити безусловни основни доходак од 1000€. У вези са овим, принц Алберт од Монака је рекао:

„Није ово зато што Моначани добро живе да се морамо одрећи сваког унапређења нашег социјалног модела. Поред тога, ја видим основни доходак као културни утицај, као средство борбе против беде. Чинећи право на доходак новим људским правом, основни доходак је подобан за стварање огромног културног импулса. Омогућиће свакоме да преиспита свој однос према раду и фаворизовати развој и поновну процену неплаћене делатности. Можда ће неко одлучити да мање ради и да више времена посвети својим интересовањима, својим професионалним или личним плановима, да улаже у неки разлог или се интересује политиком."

Такође, подвукао је да је то само питање политичке воље:

„Европа броји 80 милиона сиромашних људи и ретке су земље у којима незапосленост није проблем. Време је да руководиоци постану свесни да је добит од реализоване продуктивности последњих година учинила пуну запосленост једнако сувишном колико и недостижном. Основни доходак би, дакле, осигурао опстанак оних који су механички уклоњени са тржишта рада охрабрујући их да створе богатство, материјално или социјално, поред плаћеног посла."

Када га је новинар упитао о финансирању ове мере, нагласио је да су његови тимови размишљали о најбољем могућем избору. „Основни доходак се у потпуности може финансирати, то је само питање политичке воље", уверавао је. „Неколико начина је испитано, попут повећања ПДВ-а или пореза на високе приходе. Успостављање пореза на емисију угљен диоксида или пореза на финансијске трансакције су такође предвиђени, као и финансирање стварања новца. Ниједан начин није искључен", прецизирао је.

Званични предлог

Иницијатива грађана Европе за основног безусловног дохотка је ову врсту дохотка представила као људско право (члан 156 Уговора о функционисању Европске уније). Европска комисија је 14. јануара 2013. године регистровала Иницијативу грађана Европе за основни безусловни доходак, започињући тиме једногодишњу кампању у целој Европској унији. Током тог периода је неопходно прикупити милион потписа подршке међу грађанима држава Европске уније на начин да најмање у 7 земаља буду испуњене минималне квоте за прикупљање потписа. За сада су се грађани већ 15 земаља чланица ангажовали за ову иницијативу у оквиру Комитета грађана организатора.

et partielles, limitées à certaines catégories sociales et ne garantissent pas ceux qui ont des besoins économiques urgents. Les pays n'ont pas développé de modèles de revenu minimum. Dans ces pays, la protection sociale est fragmentée et affaiblie: elle n'est une mesure universelle. Il existe seulement une certaine forme de garantie pour certaines catégories sociales spécifiques. Dans ces pays, l'intervention est très limitée et ne peut pas prendre de mesures en faveur de ceux qui ont un besoin urgent de soutien du revenu.

Donner un revenu de base à chacun… une belle et vieille idée.

L'idée du revenu de base est apparue pour la première fois dans les utopies de la Renaissance, chez Thomas More Utopia (1516).

On la retrouve en marge des Lumières, avec Voltaire, en 1768 Intégrale de L'homme aux quarante écus et de la révolution française, en marge de la fondation des Etats-Unis: Thomas Paine, instigateur du salaire minimum de vie (SMIV).

L'article 25 de la Déclaration Universelle des droits de l'Homme de 1948 stipule:

Toute personne a droit à un niveau de vie suffisant pour assurer sa santé, son bien-être, et celui de sa famille, notamment pour l'alimentation, l'habillement, le logement, les soins médicaux ainsi que pour les services sociaux nécessaires. Elle a droit à la sécurité en cas de chômage, de maladie, d'invalidité, de veuvage, de vieillesse ou dans tous les autres cas de perte de ses moyens de subsistance par suite de circonstances indépendantes de sa volonté

Depuis quarante ans, l'idée d'un revenu minimum garanti suscite l'intérêt de nombreux économistes, mais n'a jamais vraiment été appliquée, à part sous la forme de programmes expérimentaux… mais néanmoins riches d'enseignement.

Programmes expérimentaux

Aux États-Unis, quatre expérimentations sociales ont eu lieu entre 1968 et 1982. Le concept a été expérimenté aussi par le Programme Mincome dans les années 1970 à Dauphin-ville (Manitoba) au Canada (pour quatre ans). En 1976, l'Alaska a mis en place l'Alaska Permanent Fund: en 2011, chaque résident d'Alaska a reçu 1 174 dollars. Une des expériences les plus récentes d de mise en place d'un revenu garanti a été celle de la Namibian Basic Income Grant Coalition, dans un village de Namibie. Au Brésil, la loi 10 835, approuvée sous le gouvernement Lula, prévoit d'étendre progressivement l'application du programme Bolsa Família (créé en 2003) jusqu'à l'instauration complète d'une allocation universelle

Le gouvernement de Tony Blair a mis en place, en mai 2003, le Child Trust Fund, une mesure proposée afin de fournir à chaque enfant un "capital de base" à ses 18 ans.

Es projets pilotes de revenu de base sont en cours dans des villages ruraux de l'Inde depuis janvier 2011 sur une base de 200 roupies par mois par adulte, et 100 roupies par enfant.

En 2011, Singapour met en place un "dividende de croissance" redistribué à tous les Singapouriens adultes. Le Koweït a démarré en février 2012 une expérience d'allocation universelle inconditionnelle limitée dans le temps pour ses citoyens de 1 000 dinars/Citoyen (3580 dollars/Citoyen).

La Principauté de Monaco instaure le revenu de base

Dès 2014, chaque Monégasque touchera un revenu de base inconditionnel de 1000€. Le Prince Albert a dit:

"Ce n'est pas parce que les Monégasques vivent bien qu'il faut renoncer à toute amélioration de notre modèle social. D'ailleurs je vois autant le revenu de base comme un impact culturel que comme un moyen de lutter contre la misère. En faisant du droit au revenu un nouveau droit humain, le revenu de base est susceptible de créer une impulsion culturelle énorme. Il permettra à chacun de repenser son rapport au travail et favorisera le développement et la revalorisation d'activités non salariées. Peut-être que certains décideront de moins travailler et de consacrer plus de temps à leur passions, leurs projets professionnels ou personnels, de s'investir dans une cause ou s'intéresser à la politique."

Il a souligné que c'est seulement une question de volonté politique.

"L'Europe compte 80 millions de pauvres et rares sont les pays où le chômage n'est pas un problème. Il est temps pour les dirigeants de prendre conscience que les gains de productivité réalisés ces dernières années rendent le plein emploi aussi superflu qu'inatteignable. Le revenu de base assurera donc la subsistance de ceux qui sont mécaniquement écartés du marché de l'emploi tout en les encourageant à créer de la richesse, matérielle ou sociale, hors du travail salarié".

Interrogé par un journaliste sur le financement de la mesure, il a indiqué que ses équipes réfléchissaient au meilleur choix possible. "Le revenu de base est tout à fait finançable, c'est juste une question de volonté politique, a-t-il assuré. Plusieurs voies sont explorées dont celle d'une hausse de la TVA ou de la taxe sur les hauts revenus. La mise en place d'une taxe carbone ou d'une taxe sur les transactions financières est également envisagée, tout comme un financement par création monétaire. Aucune piste n'est à écarter", a-t-il détaillé.

Une proposition officielle

L'initiative citoyenne européenne pour le revenu de base inconditionnel a presenté le revenu de base comme un droit de l'homme (art. 156 TFUE). Le 14 janvier 2013 la Commission européenne a enregistré l'Initiative Citoyenne Européenne pour le Revenu de base inconditionnel lançant une campagne d'un an à travers toute l'Union Européenne. Maintenant on doit récolter 1 million de signatures de soutien parmi les citoyens de l'Union Européenne de telle manière que 7 pays au moins aient recueilli leur quota minimum respectif de

Онога тренутка када организатори буду прикупили више од милион потписа подршке, од Европске комисије ће се захтевати да проучи ову иницијативу детаљније и саслуша Комитет грађана организатора.

Захтевано је од Комисије да подстакне сарадњу међу државама чланицама како би се испитао основни доходак као средство за побољшање сваког од њихових система социјалне сигурности. На дуги рок, циљ је понудити сваком појединцу у Европској унији безусловно право на сигурност својих основних материјалних потреба. Краткорочно, затражено је од Европске уније да промовише иницијативе пилот студија (члан 156 Уговора о функционисању Европске уније) и да испита различите моделе безусловног основног дохотка (Резолуција Европског парламента 2010/2039§44). Поред тога, крајем фебруара 2013. Савет Европе је организовао велику конференцију на тему „Сиромаштво и неједнакости у земљама људских права: парадокси демократија". Програм је добио лепо место у идеји безусловног основног дохотка.

Реализација социјалних права у Европској унији: Лисабонски уговор

Лисабонски уговор је ојачао социјалну димензију Европе уводећи новитете у правима и циљевима, тако што су у садржини политика и модалитетима одлука са расподелом нови модели функционисања основних органа Уније, што се може видети из следећих чланова:

- Члан 2 Уговора о Европској унији: Унија се темељи на вредностима поштовања људског достојанства, слободе, демократије, једнакости, владавине права и поштовања људских права, укључујући и права припадника мањина. Те су вредности заједничке државама чланицама, у друштву у којем преовладавају плурализам, недискриминација, толеранција, правда, солидарност и равноправност жена и мушкараца.
- Члан 3 Уговора о Европској унији: Унија успоставља унутрашње тржиште. Унија ради на одрживом развоју Европе, утемељеном на уравнотеженом економском расту и стабилности цена, високо конкурентној, социјалној тржишној економији, чији је циљ пуна запосленост и друштвени напредак те висок ниво заштите и побољшања квалитета животне средине. Унија промовише научни и технолошки напредак. Унија сузбија друштвено искључивање и дискриминаију, промовише социјалну правду и заштиту, равноправност жена и мушкараца, међугенерацијску солидарност и заштиту права детета.
- Члан 6 Уговора о Европској унији: Унија признаје права, слободе и начела садржана у Повељи Европске уније о основним правима од 7. децембра 2000, те прилагођеној у Стразбуру 12. децембра 2007, а која има исту правну вредност као Уговори.
- Одредбама Повеље се ни на који начин не проширују надлежности Уније утврђене Уговорима… Унија ће приступити Европској конвенији о заштити људских права и основних слобода. То приступање ничим не утиче на надлежности Уније утврђене Уговорима… Основна права, зајемчена Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода, а која произлазе из уставних традиција заједничких државама чланицама, чине општа правна начела Уније.

Мере

Члан 9 Уговора о функционисању Европске уније предвиђа Приликом утврђивања и спровођења својих политика и активности, Унија води рачуна о захтевима у вези са подстицањем високог нивоа запослености, јамчењем одговарајуће социјалне заштите, борбом против друштвене искључености, као и високим нивоом образовања, усавршавања и заштите здравља људи.

Члан 151 Уговора о функционисању Европске уније: Имајући у виду основна социјална права као што су права из Европске социјалне повеље, потписане у Торину 18. октобра 1961. године и из Повеље Уније о основним социјалним правима радника из 1989. године, циљ Уније и држава чланица је подстицање запослености, побољшање услова живота и рада, како би се омогућило њихово усклађивање уз истовремено одржавање побољшања, одговарајућа социјална заштита, дијалог између социјалних партнера, развој Ијудских ресурса који омогућава високу и трајну запосленост и борбу против друштвене искључености.

У том циљу Унија и државе чланице примјењују мере којима се води рачуна о различитости праксе појединих држава чланица, нарочито у уговорним односима, као и о неопходности одржавања конкурентности привреде Уније.

Оне оцењују да ће такав развој проистећи како из функционисања заједничког тржишта, које ће дати предност усклађивању социјалних система, тако и из уговорима предвиђених поступака и приближавања одредаба закона и других прописа.

Процедуре

Члан 153 Уговора о функционисању Европске уније предвиђа:

1. Ради остваривања циљева из члана 151, Унија подржава и допуњава активности држава чланица у следећим областима:
   (а) побољшања нарочито радне средине ради заштите здравља и безбедности радника;
   (б) услова рада;
   (в) социјалне сигурности и социјалне заштите радника;
   (г) заштите радника у случајевима престанка уговора о раду;
   (д) информисања радника и саветовања са радницима;

signatures. D'ores et déjà des citoyens de 15 États membres sont mobilisés pour cette initiative au sein du Comité de Citoyens Organisateurs. Une fois que les organisateurs auront rassemblé plus d'un million de signatures de soutien, la Commission européenne sera tenue d'étudier en profondeur cette initiative en auditionnant le Comité de Citoyens Organisateurs.

On a demandé à la Commission d'encourager la coopération entre les États membres afin d'explorer le revenu de base inconditionnel comme pouvant être un outil pour améliorer leurs systèmes de sécurité sociale respectifs. À long terme, l'objectif est d'offrir à chaque personne dans l'UE le droit inconditionnel à la sécurité de ses besoins matériels de base. À court terme, il est demandé à l'UE de promouvoir des initiatives comme des études pilotes (Art 156 TFUE), et d'examiner différents modèles du RBI (résolution du PE 2010/2039 §44. De plus, fin février 2013 , le Conseil de l'Europe a organisé une grande conférence sur le thème " Pauvreté et Inégalités dans les pays des droits de l'homme: le paradoxe des démocraties". Le programme a octroyé une belle place à l'idée du revenu de base inconditionnel.

La réalisation du droit social dans l'Union Européenne: le Traité de Lisbonne

Le Traité de Lisbonne a renforcé la dimension sociale de l'Europe en introduisant des nouveautés dans les droits et les objectifs, ainsi que dans le contenu des politiques et des modalités de décision avec l'attribution de nouveaux modèles de fonctionnement des organes constitutionnels de l'Union

- l'art. 2 TUE: L'Union est fondée sur les valeurs de respect de la dignité humaine, de liberté, de démocratie, d'égalité, de l'État de droit, ainsi que de respect des droits de l'homme, y compris des droits des personnes appartenant à des minorités. Ces valeurs sont communes aux États membres dans une société caractérisée par le pluralisme, la non-discrimination, la tolérance, la justice, la solidarité et l'égalité entre les femmes et les hommes.
- l'art. 3 TUE: L'Union établit un marché intérieur. Elle œuvre pour le développement durable de l'Europe fondé sur une croissance économique équilibrée et sur la stabilité des prix, une économie sociale de marché hautement compétitive, qui tend au plein emploi et au progrès social, et un niveau élevé de protection et d'amélioration de la qualité de l'environnement. Elle promeut le progrès scientifique et technique. Elle combat l'exclusion sociale et les discriminations, et promeut la justice et la protection sociales, l'égalité entre les femmes et les hommes, la solidarité entre les générations et la protection des droits de l'enfant.
- l'art. 6 TUE: L'Union reconnaît les droits, les libertés et les principes énoncés dans la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 7 décembre 2000, telle qu'adaptée le 12 décembre 2007 à Strasbourg, laquelle a la même valeur juridique que les traités.
- Les dispositions de la Charte n'étendent en aucune manière les compétences de l'Union telles que définies dans les traités… L'Union adhère à la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'Homme et des libertés fondamentales. Cette adhésion ne modifie pas les compétences de l'Union telles qu'elles sont définies dans les traits… Les droits fondamentaux, tels qu'ils sont garantis par la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'Homme et des libertés fondamentales et tels qu'ils résultent des traditions constitutionnelles communes aux États membres, font partie du droit de l'Union en tant que principes généraux

Mesures

Art. 9 TFUE: Dans la définition et la mise en œuvre de ses politiques et actions, l'Union prend en compte les exigences liées à la promotion d'un niveau d'emploi élevé, à la garantie d'une protection sociale adéquate, à la lutte contre l'exclusion sociale ainsi qu'à un niveau élevé d'éducation, de formation et de protection de la santé humaine.

Art. 151 TFUE: L'Union et les États membres, conscients des droits sociaux fondamentaux, tels que ceux énoncés dans la Charte sociale européenne signée à Turin le 18 octobre 1961 et dans la Charte communautaire des droits sociaux fondamentaux des travailleurs de 1989, ont pour objectifs la promotion de l'emploi, l'amélioration des conditions de vie et de travail, permettant leur égalisation dans le progrès, une protection sociale adéquate, le dialogue social, le développement des ressources humaines permettant un niveau d'emploi élevé et durable et la lutte contre les exclusions.

À cette fin, l'Union et les États membres mettent en œuvre des mesures qui tiennent compte de la diversité des pratiques nationales, en particulier dans le domaine des relations conventionnelles, ainsi que de la nécessité de maintenir la compétitivité de l'économie de l'Union. Ils estiment qu'une telle évolution résultera tant du fonctionnement du marché intérieur, qui favorisera l'harmonisation des systèmes sociaux, que des procédures prévues par les traités et du rapprochement des dispositions législatives, réglementaires et administratives.

Procedures

Art. 153 TFUE: En vue de réaliser les objectifs visés à l'article 151, l'Union soutient et complète l'action des États membres dans les domaines suivants:

h) l'intégration des personnes exclues du marché du travail, sans préjudice de l'article 166…
j) la lutte contre l'exclusion sociale;…

2. À cette fin, le Parlement européen et le Conseil:
   a) peuvent adopter des mesures destinées à encourager la coopération entre États membres par le biais d'initiatives visant à améliorer les

(ђ) заступања и колективне одбране интереса радника;
(е) услова запошљавања држављана трећих земаља који законито бораве на територији Уније;
(ж) интеграција лица искључених са тржишта рада, не доводећи у питање члан 166;
(з) равноправности мушкараца и жена у погледу могућности на тржишту рада и третмана на послу;
(и) борбе против друштвене искључености;
(ј) модернизације система социјалне заштите не доводећи у питање тачку (в).

2. У том циљу, Европски парламент и Савет:
(а) могу утврђивати мере за подстицање сарадње између држава чланица иницијативама којима је циљ унапређење знања, унапређивање размене информација и најбољих пракси, промовисање иновативних приступа и оцена искустава, при чему је искључено свако усклађивање закона и других прописа држава чланица;
(б) могу утврђивати, у областима из става 1 тач. (а) до (ј), директивама, минималне захтеве за постепено примењивање, при чему ће се водити рачуна о условима и техничким правилима који важе у појединим државама чланицама. Овим директивама избегава се наметање управних, финансијских и правних ограничења која би могла представљати сметњу оснивању и развоју малих и средњих привредних друштава.

Европски парламент и Савет одлучују у складу са редовним законодавним поступком након саветовања са Економско-социјалним комитетом и Комитетом региона.

Затим, члан 352 Уговора о функционисању Европске уније гласи:

1. Уколико се у оквиру политика утврђених уговорима покаже потребним да Унија предузме неку меру, ради остваривања једног од циљева утврђених уговорима, а да уговорима нису предвиђена потребна овлашћења, Савет, једногласно на предлог Комисије и након прибављања сагласности Европског парламента, утврђује одговарајуће мере. Када наведене мере утврђује у складу са посебним законодавним поступком, Савет одлучује једногласно на предлог Комисије и након прибављања сагласности Европског парламента.
2. У оквиру поступка нацора поштовања начела супсидијарности из члана 5 став 3 Уговора о Европској унији, Комисија скреће пажњу националним парламентима на предлоге који се заснивају на том члану.
3. Мере које се заснивају на том члану не обухватају усклађивање закона и других прописа држава чланица у случајевима у којима је уговорима искључено такво усклађивање.
4. Мере које се заснивају на том члану не обухватају усклађивање закона и других прописа држава чланица у случајевима у којима је уговорима искључено такво усклађивање.

Ова процедура је предвиђена до стварања могућности за Унију да интервенише у свим „новим" питањима која нису обухваћена Римским уговором али која, међутим, улазе у оквирзаједничких циљева.

У складу са Чланом 34 Уговора из Нице, Повеља о основним правима Европске уније, члан социјална сигурност и социјална помоћ гласи:

1. Унија признаје и поштује право на накнаде из области социјалне заштите и социјалне службе које пружају заштиту у случајевима материнства, болести, несреће на раду, зависности или старости, као и у случају губитка запослења, у складу са правилима утврђеним правом Уније и националним законодавством и праксом.
2. Свако ко у Унији има законито пребивалиште или законито мења пребивалиште има право на накнаде из области социјалне заштите и социјалне погодности, у складу са правом Уније и националним законодавством и праксом.
3. Ради борбе против социјалне искључености и сиромаштва Унија признаје и поштује право на социјалну помоћ и помоћ за становање како би обезбедила достојну егзистенцију свима који немају довољно средстава, у складу са правилима утврђеним правом Уније и националним законодавством и праксом.

Признавање социјалних права у заједничким тековинама

Најочигледнија акција у области признања социјалних права у заједничким тековинама јесте, наравно, увођење Повеље о основним правима у основно право Европске уније. По први пут, у ствари, социјална права су препозната као основна права, разбијајући тиме дихотомију која је досад постојала између економских и социјалних са једне и грађанских и политичких са друге стране. Међу циљевима Уговора из Нице за борбу против социјалне искључености и сиромаштва, укључен је приступ ресурсима, правима, добрима и услугама. Међутим, заштита права препознатих у Уговору установљава ограничења из разлога поделе надлежности између Уније и земаља чланица. Ово ограничење је очигледније у области социјалне политике, с обзиром да уговори не дају Европској унији надлежност у области социјалне политика која остаје једино надлежност земаља чланица (чланови 151 и 153 Уговора о функционисању Европске уније). Због претходно

connaissances, à développer les échanges d'informations et de meilleures pratiques, à promouvoir des approches novatrices et à évaluer les expériences, à l'exclusion de toute harmonisation des dispositions législatives et réglementaires des États membres;

b) peuvent arrêter, dans les domaines visés au paragraphe 1, points a) à i), par voie de directives, des prescriptions minimales applicables progressivement, compte tenu des conditions et des réglementations techniques existant dans chacun des États membres. Ces directives évitent d'imposer des contraintes administratives, financières et juridiques telles qu'elles contrarieraient la création et le développement de petites et moyennes entreprises…

Le Parlement européen et le Conseil statuent conformément à la procédure législative ordinaire après consultation du Comité économique et social et du Comité des régions.

Art. 352 TFUE: (ex-article 308 TCE)

1. Si une action de l'Union paraît nécessaire, dans le cadre des politiques définies par les traités, pour atteindre l'un des objectifs visés par les traités, sans que ceux-ci n'aient prévu les pouvoirs d'action requis à cet effet, le Conseil, statuant à l'unanimité sur proposition de la Commission et après approbation du Parlement européen, adopte les dispositions appropriées. Lorsque les dispositions en question sont adoptées par le Conseil conformément à une procédure législative spéciale, il statue également à l'unanimité, sur proposition de la Commission et après approbation du Parlement européen.
2. La Commission, dans le cadre de la procédure de contrôle du principe de subsidiarité visée à l'article 5, paragraphe 3, du traité sur l'Union européenne, attire l'attention des parlements nationaux sur les propositions fondées sur le présent article.
3. Les mesures fondées sur le présent article ne peuvent pas comporter d'harmonisation des dispositions législatives et réglementaires des États membres dans les cas où les traités excluent une telle harmonisation.
4. Le présent article ne peut servir de fondement pour atteindre un objectif relevant de la politique étrangère et de sécurité commune et tout acte adopté conformément au présent article respecte les limites fixées par l'article 40, second alinéa, du traité sur l'Union européenne.

Cette procédure a été prévue afin de donner la possibilité à l'Union d'intervenir sur toutes les questions "nouvelles" qui ne sont pas comprises dans le traité de Rome mais qui, cependant, entrent dans le cadre des objectifs communautaires.

L'art. 34 Traité de Nice – Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne: Sécurité sociale et aide sociale

1. L'Union reconnaît et respecte le droit d'accès aux prestations de sécurité sociale et aux services sociaux assurant une protection dans des cas tels que la maternité, la maladie, les accidents du travail, la dépendance ou la vieillesse, ainsi qu'en cas de perte d'emploi, selon les modalités établies par le droit communautaire et les législations et pratiques nationales.
2. Toute personne qui réside et se déplace légalement à l'intérieur de l'Union a droit aux prestations de sécurité sociale et aux avantages sociaux, conformément au droit communautaire et aux législations et pratiques nationales.
3. Afin de lutter contre l'exclusion sociale et la pauvreté, l'Union reconnaît et respecte le droit à une aide sociale et à une aide au logement destinées à assurer une existence digne à tous ceux qui ne disposent pas de ressources suffisantes, selon les modalités établies par le droit communautaire et les législations et pratiques nationales.

La reconnaissance des droits sociaux dans l'acquis communautaire

L'action la plus évidente dans le domaine de la reconnaissance des droits sociaux dans l'acquis communautaire est, bien sûr, l'introduction de la Charte des droits fondamentaux dans le droit primaire de l'UE. Pour la première fois, en effet, les droits sociaux sont reconnus comme droits fondamentaux, brisant ainsi la dichotomie existant jusqu'alors entre les droits économiques et sociaux d'une part, et les droits civils et politiques, d'autre part. Parmi les objectif du Traité de Nice en vue de lutter contre l'exclusion sociale et la pauvreté, figure l'accès de tous aux ressources, aux droits, aux biens et services. Toutefois, la protection des droits reconnus par le Traité constitue une limite en raison de la répartition des compétences entre l'Union et les États membres. Cette limite est d'autant plus évidente dans le domaine de la politique sociale, compte tenu que les traités ne donnent pas de compétence à l'U.E. en matière de droit social qui reste de la seule responsabilité des Etats membres (art 151 et 153 TFUE). Par conséquent, l'UE ne peut adopter d'actes contraignants nécessaires pour lancer une vraie politique sociale communautaire.

CEDH – Charte sociale européenne – Déclaration universelle des droits de l'Homme – Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels

Le rééquilibrage constitutionnel est particulièrement renforcé, avec l'adhésion à la CEDH et, plus particulièrement, avec la norme selon laquelle les droits fondamentaux garantis par la Convention et tels qu'ils résultent des traditions constitutionnelles communes aux États membres, font partie des principes généraux du droit communautaire (art. 6, par.2 et 3 TUE). Parmi les objectif de l'UE (art. 6 TUE) en vue de lutter contre l'exclusion sociale et la pauvreté, figure l'accès de tous aux ressources, aux droits,

наведеног, Европска унија не може да усвоји обавезујуће акте који би успоставили праву заједничку социјалну политику.

Повеља о људским правима Европске уније – Европска социјална повеља – Универзална декларација о људским правима – Међународна пакт о економским, социјалним и културним правима

Уставна равнотежа је посебно оснажен приступањем Повељи о људским правима Европске уније и, нарочито, норми по којој су основна права гарантована конвенцијом и оних које резултирају заједничким уставним традицијама земаља чланица, чине део генералних принципа заједничких права (члан 6 став 2 и 3 Уговора о Европској унији). Међу циљевима Европске уније (члан 6 Уговора о Европској унији) за борбу против социјалне искључености и сиромаштва, укључен је приступ ресурсима, правима, добрима и услугама гарантованих Европском социјалном повељом, потписаном у Торину 18. октобра 1961. године и Повељом Уније о основним социјалним правима радника из 1989. године (члан 151 Уговора о функционисању Европске уније) и принципима Универзалне декларације о људским правима (члна 6 став 3 Уговора о Европској унији).

Допринос члана 25 Универзалне декларације о људским правима је у чињеници да су принципи исказани у Универзалној декларацији о људским правима стекли обавезујућу снагу кроз две конвенције: Међународни пакт о грађанским и политичким правима и Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима усвојеним 1966.

Допринос члана 11 Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима гласи: 1. „Државе чланице овог пакта признају право сваком лицу на животни стандард довољан за њега самог и његову породицу, убрајајући ту и довољну храну, одећу и смештај, као и стално побољшање његових услова живота." У сваком случају, овај последњи члан прецизира како ће „Државе чланице предузети одговарајуће мере ради обезбеђења остварења овог права и у том циљу оне признају битни значај слободно изабране међународне сарадње."

Оправданост социјалних права

У Уговору из Нице, за социјална права не постоји, неки ниво заштите који се може упоредити са заштитом коју европски правни поредак даје економским правима и слободи (права прве генерације), јер немају правни статус који им даје значај једнак економским слободама. Основна права позната као права „друге генерације" имају проблем оправданости, који је повезан са потешкоћама за грађане да се на њих позову унутар правосудних институција.

Следећи Повеље, Европска унија и земље чланице имају обавезу да унапреде права и принципе које оне садрже, како у погледу заштите права, тако и у погледу гарантовања принципа, имају позитивну облигацију. Уговор из Нице, познат је као „заједнички именитељ" намењен функционисању као параметар „кохерентне хармонизације". Тумач, на првом месту судија, је суочен са оквиром вредности, циљева и принципа које су знатно обновљене Уговором, са неспорним признањем политичке и социјалне коначности Европске уније, док све њихове диспозиције обавезују државе да предузму мере намењене да унапреде, спрече и умање социјалну искљученост ка њиховом постепеном елиминисању.

Признање права на минималне услове за живот (jus existentiae)

Право на минималне услове за живот одговара „језгру"социјалних права. Оно се може тумачити на два нивоа: као право на материјалну сигурност или као истинско право за развој појединца. Оправданост права за минималне услове за живот имала су објективан карактер у две одлуке Врховног суда Федералне републике Немачке. Уставне судије су прогласиле да помоћ сиромашнима чини део очигледних обавеза социјалне државе и гарантује обавезу помоћи (Schutz und Fursorgepflichtigkeit), то јест, правосудна објективна обавеза која се намеће држави да људима гарантује „минималну социјалну заштиту" soziale Mindestsicherung.

У одлуци од 9. фебруара 2010. Харц IV (Hartz IV) Врховни суд Федералне републике Немачке је прогласио неуставним начин на који је закон идентификовао максимални ниво помоћи сиромашнима.

Са новом одлуком од 18.7.2012, Врховни суд Федералне републике Немачке на основу „основног права на минималну егзистенцију за заштиту људског достојанства" оспорио је чланове 1 и 20 Основног закона. Као и у случају Харц IV, Суд је подвукао значај основне тврдње која комбинује идеју људског достојанства са принципом Државе провиђења.

Циљеви

Уговор из Лисабона је одредио нове социјалне циљеве Европске уније, а то су

- Пуна запосленост и социјални напредак;
- борба против социјалне искључености и дискриминације;
- промовисање правде;
- елиминацију сиромаштва и тако даље.

Циљ социјалне економије тржишта, предвиђен чланом 3 Уговора о Европској унији, основан је на идеји стварања заједничког тржишта, у равнотежи, који ставља акценат на економску и социјалну кохезију и социјалну правду. Уметање социјалне правде међу циљеве Уговора доприноси оптимизацији новог поретка заједничких вредности, попут посвећености добробити људи, стављању појединца у средиште својих активности, ојачање идеје људског достојанства

aux biens et services garantis par la Charte sociale européenne signée à Turin le 18 octobre 1961 et par la Charte communautaire des droits sociaux fondamentaux des travailleurs de 1989 (art. 151 TUEF) et aussi par les principes de la Déclaration universelle des droits de l'Homme (art. 6, par. 3 TUE).

L'apport de l'art. 25 Déclaration universelle des droits de l'Homme: Les principes énoncés dans la Déclaration universelle des droits de l'homme ont acquis une force contraignante à travers deux conventions: le Pacte International relatif aux Droits Civils et Politiques (PIDCP) et le Pacte International relatif aux Droits Économiques, Sociaux et Culturels (PIDESC) adoptés en 1966.

L'apport de l'art. 11 du Pact (PIDESC): L'article 11. 1. du Pacte insiste sur ce point en rappelant que les Etats "reconnaissent le droit de toute personne à un niveau de vie suffisant pour elle-même et sa famille, y compris une nourriture, un vêtement et un logement suffisants, ainsi qu'à une amélioration constante de ses conditions d'existence".

Toutefois, ce dernier article précise que "les États parties prendront des mesures appropriées pour assurer la réalisation de ce droit et ils reconnaissent à cet effet l'importance essentielle d'une coopération internationale librement consentie".

La justiciabilité des droits sociaux

Dans le Traité de Nice, il n'y a pas, pour les droits sociaux, un niveau de protection comparable à la protection que l'ordre juridique européen confère aux droits économiques et de la liberté (droits de première génération), car il n'ont pas un statut juridique qui leur donne une importance égale aux libertés économiques.

Les droits fondamentaux entendus comme des droits de "seconde génération" ont un problème de justiciabilité lié a la difficulté pour les citoyens de les invoquer aux sein des institutions judiciaires.

À la suite de la Charte, l'Union européenne et les États ont l'obligation de promouvoir les droits et les principes qu'elle contient, à la fois en termes de protection des droits énoncés qu'en termes de garantie des principes, ils ont une obligation positive.

Le Traité de Nice, entendu comme "dénominateur commun" est destiné à fonctionner comme un paramètre de "l'harmonisation cohérente"

L'interprète, en premier lieu la magistrature, est en effet confronté à un cadre de valeurs, d'objectifs et de principes qui a été beaucoup renouvelé par le Traité, avec une reconnaissance incontestable de la finalité politique et sociale de l'U.E, tandis que toute ces dispositions obligent les Etats à prendre des mesures destinées à favoriser, à prévenir et à réduire l'exclusion sociale en vue de son élimination progressive.

La reconnaissance du droit à des conditions minimales d'existence (jus existentiae)

Le droit à des conditions minimales d'existence correspond à un "noyau dur" des droits sociaux. Il peut se lire à deux niveaux: comme un droit à la sécurité matérielle ou comme un véritable droit au développement en faveur de l'individu. La justiciabilité du droit à des conditions minimales d'existence a eu un caractère objectif dans deux arrêts de la Cour suprême de la République Fédérale d'Allemagne. Les juges constitutionnels ont déclaré que l'assistance aux nécessiteux fait partie des obligations évidentes de l'État sociale et garanties une obligation d'assistance (Schutz- und Fürsorgepflichtigkeit), c'est-à-dire une obligation juridique objective imposant à l'État de garantir à la population une "protection sociale minimale" soziale Mindestsicherun.

Dans l'arrêt du 9 février 2010 (Hartz IV) la Cour suprême de la République fédérale d'Allemagne a déclaré inconstitutionnelle la façon dont la loi avait identifié le niveau maximal de l'aide pour les auvres.

Avec une nouvelle décision du 18.7.2012, la Cour suprême de la République fédérale d'Allemagne revient sur le "droit fondamental à une existence minimale pour la protection de la dignité humaine" basé sur les articles 1 et 20 de la Loi fondamentale. Comme dans l'affaire Hartz IV, la Cour a souligné l'importance de l'affirmation essentielle qui combine l'idée de la dignité de la personne avec le principe de l'État-providence.

Objectifs

Le traité de Lisbonne a fixé de nouveaux objectifs sociaux à l'Union européenne:

- le plein emploi et le progrès social;
- la lutte contre l'exclusion sociale et les discriminations;
- la promotion de la justice;
- l'élimination de la pauvreté, etc.

L'objectif de l'économie sociale de marché, mis en place par l'art. 3 TUE, est basé sur l'idée de construire un marché commun, équilibré, qui met l'accent sur la cohésion économique et sociale et la justice sociale. L'insertion de la justice sociale parmi les objectifs du Traité, contribue à optimiser le nouvel ordre de valeurs communes, comme la consécration du bien-être des peuples, à mettre l'individu au centre de son action, à renforcer l'idée de dignité humaine et de solidarité. Cependant, la mise en œuvre effective des objectifs sociaux, suppose que l'Union soit équipée d'instruments réglementaires appropriés pour renforcer sa dimension sociale, à l'intérieur du projet économique. La protection des objectifs reconnus par le Traité (ainsi que pour les droits) constitue une limite en raison de la répartition des compétences entre l'Union et les États membres. C'est d'autant plus évidente dans le domaine de la politique sociale, car les traités ne donnent pas de compétence à l'U.E. en matière de droit social. Par conséquent, l'UE ne peut adopter d'actes contraignants nécessaires pour lancer une vraie politique sociale communautaire. Pour cette raison, le rapprochement des législations nationales en la matière est généralement confiée à des directives sectorielles et à la méthode ouverte de coordination (MOC).

и солидарности. Међутим, ефикасно спровођење социјалних циљева претпоставља да је Унија опремљена одговарајућим регулаторним инструментима за ојачање социјалне димензије унутар економске шеме. Заштита циљева (као и права) које Уговор признаје ствара границу услед поделе надлежности између Уније и држава чланица. То је чак и очигледније у области социјалне политике јер уговори не дају надлежност Унији у области социјалног права. Стога, Европска унија не може да усвоји неопходне обавезујуће акте којима би се започело са правом заједничком социјалном политиком. Из тог разлога, усаглашавање националних законодавстава у овој области је углавном поверено секторским директивама и отвореној методи координације.

Европски социјални модел

У оквиру борбе против социјалне искључености, Европска унија планира и спроводи стратегије засноване пре свега на мерама подстицаја (софт лањ). Европски савет је у Лисабону 2000. године препознао улогу европског социјалног модела заснованог на отвореној методи координације комбинујући националне акционе планове и иницијативе Комисије у за кооперацију.

Потом, 2005. године је Европска комисија прадложила да се поједностави процес у току и да нови оквир отвореној методи координације у поштовању социјалне заштите и политике социјалне интеграције.

Уопштени циљеви отворене методе координације у области социјалне заштите и социјалне интеграције су да се промовише:

а) Социјална кохезија, једнакост између људи и једнакост прилика за све у системима социјалне заштите и адекватне политике социјалне интеграције, приступачне, финансијски одрживе, прилагодљиве и ефикасне;
б) Ефикасна и заједничка интеракција циљева из Лисабона (јачи економски раст, више квалитетнијих послова, и већа социјална кохезија), на начин као са стратегијом одрживог развоја Уније;
в) Ефикасно руководство, транспарентност и учешће актера у пројектовању, спровођење и контрола вођења политике.

Усвајањем препоруке од 6. маја 2009. године која се односи на активно укључење лица које су искључене из тржишта рада, Комисија је применила препоруку Савета број 92/441/ЦЕЕ и објавила како државе чланице морају „разумети и применити глобалну интегралну стратегију у прилог активном укључењу лица искључених из тржишта рада, комбинујући их и допуњујући адекватне ресурсе тржишта рада у корист увођења и приступа квалитетним услугама.".

Улога Европског парламента

Европски парламент је недавно усвојио резолуције чији је циљ да ојача акцију Уније за побољшање услова и перспектива за лица која су у неповољном социјалном положају. Врло је важна и резолуција од 20. октобра 2010. о улози минималног прихода у борби против сиромаштва и промоцији инклузивног друштва у Европи у којој би државе чланице требало да „гарантују свима приступ и перспективе током њихових живота, тиме смање сиромаштво и социјалну искљученост, уклањајући препреке учешћу на тржишту рада". Захтевано је да се побољша процес социјалне отворене методе координације и усклади надмоћнија улога социјалне компоненте стратегије „Европа 2020" и оне из Лисабона, како на националном нивоу, тако и на нивоу Уније.

На крају, у резолуцији од 15. новембра 2011. о европској платформи против сиромаштва и социјалне искључености Европски парламент је хитно затражио да смањење сиромаштва и социјална искљученост заузму централно место у националним напорима наредних година. Почев од ових разматрања Европски парламент је позвао Комисију на примену својих искустава, узевши у обзир најбољу праксу минималних зарада која постоји виђена као „стуб активне европске стратегије" јер је „помоћ адекватним примањима важан елемент политичке инклузије… минимална зарада је вероватно једини начин да се избегне сиромаштво".

Перспективе

Уговор из Нице је створио „уставно утемељење" социјаних права и нарочито је својим чланом 34 – основни доходак – несумњиво постао основно социјално право европског угледа, са свим последицама које то повлачи.

Да би се борило против социјалног дампинга, Европска унија би требало да претпостави директну примену основног дохотка из разлога његових чистих извора. Европска унија располаже финансијским инструментима у социјалној области који се могу финансирати да би се подржала универзална алокација

Фонд за жртве економске глобализације која је препозната у члану 159 Уговора о Европској унији, који помаже незапосленима, а такође и Програм развоја, за запошљавање и социјалну солидарност, могу бити коришћени за неку меру те врсте.

Закључак

Основни доходак, као превод jus existentiae, достигао је важне резултате, једнако добре како на регулаторном и правном нивоу, тако и на програмском и политичком.

На строго правном плану, право на сигурност примања, схваћено као заштита против сиромаштва, званично је препознато као социјално право које штити Европска унија.

Le modèle social européen

Dans le cadre de la lutte contre l'exclusion sociale, l'Union européenne conçoit et met en œuvre des stratégies fondées surtout sur des mesures d'incitations (soft law).

Le Conseil européen de Lisbonne en l'an 2000 a reconnu le rôle du modèle social européen fondé sur une méthode ouverte de coordination (MOC) combinant plans d'action nationaux et initiatives de la Commission en faveur de la coopération.

En 2005, la Commission a proposé de rationaliser les processus en cours et de donner un nouveau cadre à la MOC à l'égard de la protection sociale et des politiques d'intégration sociale ("MOC sociale").

Les objectifs généraux de la MOC en matière de protection sociale et d'intégration sociale sont de promouvoir:

a) la cohésion sociale, l'égalité entre les hommes et les femmes et l'égalité des chances pour tous par des systèmes de protection sociale et des politiques d'intégration sociale adéquates, accessibles, financièrement viables, adaptables et efficaces;
b) une interaction efficace et mutuelle entre les objectifs de Lisbonne (une plus forte croissance économique, plus d'emplois et de meilleure qualité et une plus grande cohésion sociale), ainsi qu'avec la stratégie de développement durable de l'Union; et
c) une gouvernance efficace, la transparence et la participation des parties prenantes à la conception, la mise en oeuvre et le contrôle de la politique menée.

En adoptant sa recommandation du 6 mai 2009 relative à l'intégration active des personnes exclues du marché du travail, la Commission a appliqué la recommandation du Conseil n° 92/441/CEE et a déclaré que les États membres doivent "concevoir et appliquer une stratégie globale et intégrée en faveur de l'intégration active des personnes exclues du marché du travail, en combinant un complément de ressources adéquates des marchés du travail favorisant l'insertion et l'accès à des services de qualité."

Rôle du Parlement européen

Le PE a souvent adopté des résolutions dans le but de renforcer l'action de l'Union pour améliorer les conditions et les perspectives des personnes socialement défavorisées.

Très importante est la résolution du 20 octobre 2010 sur le rôle du revenu minimum dans la lutte contre la pauvreté et la promotion d'une société inclusive en Europe dans laquelle les États membres devraient "garantir à tous un accès et des perspectives tout au long de la vie, et réduire ainsi la pauvreté et l'exclusion sociale, en supprimant les obstacles à la participation au marché du travail".

Il a demandé d'améliorer le processus de "MOC sociale" et d'accorder un rôle prépondérant à la composante sociale des stratégies "Europe 2020" et de Lisbonne, tant au niveau national qu'à celui de l'Union.

Enfin, dans sa résolution du 15 novembre 2011 sur la plateforme européenne contre la pauvreté et l'exclusion sociale le PE a demandé instamment que la réduction de la pauvreté et l'insertion sociale occupent une place centrale dans les efforts nationaux au cours des prochaines années.

A partir de ces considérations, le Parlement européen a invité la Commission à l'appui de ses autres expériences, en tenant compte des meilleures pratiques du revenu minimum existant vues comme un "pilier de la stratégie européenne active", parce qu' une "aide au revenu adéquat est un élément important des politiques d'inclusion… le salaire minimum est peut-être la seule façon d'échapper à la pauvreté".

Perspectives

Le Traité de Nice a créé une sorte de "constitutionalisation" des droits sociaux et – en particulier avec son art. 34 – le revenu de base – est devenu incontestablement un droit social fondamental de stature européenne, avec toutes les conséquences que cela entraîne.

Pour lutter contre le dumping social, l'UE pourrait assumer la responsabilité directe d'un Revenu de base grâce à ses ressources propres.

L'Union européenne dispose d'instruments financiers en matière sociale qui pourrait être financés pour soutenir une allocation universelle

Le Fonds pour les victimes de la mondialisation économique, reconnu par l'art. 159 TUE qui aide les chômeurs, et le programme Progress, pour l'emploi et la solidarité sociale, pourraient être utilisé pour une telle mesure.

En conclusion

Le revenu de base, comme traduction d'un jus existentiae, a eu des résultats importants aussi bien au niveau réglementaire et judiciaire qu'au niveau programmatique et politique

Sur un plan strictement juridique le droit à la sécurité du revenu, entendu comme une protection contre la pauvreté, est officiellement reconnue comme un droit social fondamental protégé par l' U.E.

Тржиште рада и реформе социј
Labour market and Social Securit

РАФАЕЛ А. ЛОПЕЗ **ПАРАДА**
RAFAEL A. LÓPEZ **PARADA**
Судија одељења за социјална питања Вишег суда Кастиље и Леона
Senior Judge at the Social Affairs Chamber of the High Court of Justice of Castille and Leon

Текст прилагођен на основу презентације

Полазна тачка

За време Франкове владавине слободни синдикати су били забрањени, па је заштита радника била превасходно обезбеђивана од стране државе, кроз администрацију и судове. Оличење ове ере јесте преобимна регулативе тржишта рада и интезивна интервенција радне администрације. Плате и социјално осигурање су на веома ниском нивоу али се са друге стране уговори о раду закључују на неодређено време.

Демократски период до евра

Након ере Франциска Франка, ситуација у области закона о раду и социјалном осигурању се знатно поправља. Дозвољени су слободни синдикати и омогућено колективно преговарање, али се колективни уговори углавном односе само на плате и радно време, док је тржиште рада остало уређено само законима државе. Учесталост административних интервенција је постепено смањивана из разлога што је решавање спорова из синдиката и асоцијација радника пребачено у судове. Повећање плата и бољи увлови рада за стално запослене раднике у компанијама и администрацији доводе до драматичног побољшања животног стандард средње класе. Иако повећана, социјална заштита остаје испод француских и немачких стандарда. Међутим, постоји и друга страна медаље. Државна предузећа су приватизована и обустављене су државне субвенције, услед правила Европске уније о конкуренцији, што је довело до гашења доброг дела индустрије. Како би се изборили са последицом високе стопе незапослености, подстицани су привремени рад и „outsourcing", а резултат тога је трећина свих радника запослена путем уговора о привременим и повременим пословима са нижим платама и лошијим условима за рад.

Шпански модел раста

Значајан део шпанске економије је специјализован у области

јалног осигурања у Шпанији
y reforms in Spain

Point of Departure

Labour and Social Security laws from the Franco era:

- Free Trade Unions were banned and the protection for workers was provided by the State (Administration and Courts);
- Overregulated labour market and intensive intervention of the Labour Administration
- Weak wages, but contracts engaged for an indefinite duration
- Weak Social Security protection.

Democratic period until the euro (1)

Free Trade Unions and collective bargaining were allowed, but:

- Collective agreements were mainly focused on wages and work time, and therefore regulation of labour market is made mainly by laws from the State;
- Intervention of Administration was gradually reduced because the handling of the conflicts has been transferred to the Courts, not to the unions and employers associations.

Democratic period until the euro (2)

- Increasing wages and better conditions of work for permanent workers in companies and in administration;
- Middle class living standards improved dramatically.
- Increased Social Security protection, but still below french or german standards.

Democratic period until the euro (3)

But there is a dark side:

- A good part of the industry was closed in order to comply with EU competition law (end of public subsidies);
- State companies became private ones.
- To deal with the resulting high rate of unemployment temporary work and outsourcing were encouraged: a third of the workers are hired through temporary

грађевине, услуга, „outsourcing"-а и туризма. Овакав тип економског уређења се базира на привремено запосленим радницима са ниском потребом обуке. На тај начин, производе се високи профити, који се онда инвестирају у финансијско тржиште или тржиште некретнина. У исто време, повећање државних инвестиција у школе и универзитете производи велики број специјализованих радника који се запошљавају у државној администрацији или на пословима за које су преквалификовани.

Мора се нагласити да је овај модел раста појачаван скоро сваком реформом тржишта рада током двадесет година (осамдесете и деведесете), које су имале за циљ да олакшају привремено регрутовање нискоквалификованих радника, које је лако отпустити, и „outsoursing".

Парадокс шпанског тржишта рада крајем двадесетог века

Реформе тржишта рада су промовисале привремене послове са ниским платама. Како онда може бити одржив захтев тржишта да се подстакне економија? Решење је било ЕВРО.

Шпанско тржиште рада под евром

При увођењу евра у Шпанији је вреднована наша валута на основу немачке марке, са веома ниском каматном стопом, далеко испод историјског кретања за време пезете. Висину каматних стопа одредила је Европска централна банка због економских невоља у средишту еврозоне, али су постављене много ниже од онога што је шпанска економија захтевала. Ниске каматне стопе подстакле су потрошњу и инвестиције, финансиране кредитима банака, које су, опет, тај новац позајмљивале од иностраних банака и инвеститора. Шпанска економија држала се својих историјских трендова – услуге, грађевина и туризам. Јефтин новац произвео је велику превару на тржишту некретнина - огроман приватни дуг (како потрошача тако и банака) и стимулисао раст државне администрације услед лаког прикупљања пореза. Незапосленост је скоро исчезла и јавила се потреба за иностраним радницима како би се подржао раст. Плате и цене су повећане, а конкурентност пала.

Готово нико није поставио питање одрживости тог економског модела, што је представљало велику грешку, због тога што је Шпанија пропустила прилику да промени економски модел од оног који се базира на нискоквалификованим пословима у онај коме је основа у технологији и истраживању. Током 2008. године финансијко тржиште се срушило и то није било пријатно приземљење: величина дуга шпанских грађана и банака је, у многим случајевима, постала ненадокнадива; економија је потонула, незапосленост се винула, а јавни приходи значајно смањили.

Након слома

Почев од 2010. године долази до промене правца шпанске политике што кулминира крајем 2011. победом на изборима и доласком на власт десничарске Народне партије. Реформски закони сада нису усвојени од стране Парламента, већ углавном од стране саме Владе на нетранспарентан начин (Парламент их тек касније потврђује). Уставне и законске одредбе често бивају занемарене, што доводи до стварања огромног притиска на Уставни суд и остале судове и судије.

Нова политика заснива се на следећим основним мерама:

- Драматично смањење јавне потрошње, посебно социјалних давања (здравство, образовање, социјала заштита)
- Масовна отупштања радника државних службеника, посебно у регионалној и локалној администрацији (укључујући и оне у повереним јавним пословима)
- Реформе социјалног осигурања предвиделе су смањење олакшица, укључујући и социјалну помоћ за незапослене и пензионере
- Реформе тржишта рада

У исто време, држава и Централна банка Шпаније узеле су велике зајмове од Европске уније и Европске централне банке како би избавиле шпанске банке.

Реформа тржишта рада

Основне мере за реформу тржишта рада усмерене су у два правца, смањењу плата како би се повећала конкурентност и олакшавању и смањењу трошкова отпуштања радника. То се чини уз помоћ, са једне стране, ограничавања дужине трајања колективних уговора, давања приоритета колективним уговорима на нивоу компаније и дозвољавања компанијама да иступе из колективних уговора и, са друге стране, смањења одштете за неоправдано отпуштање и ограничавања случајева под којима је отпуштање неоправдано.

Резултати

Резултати су примене ових мера су следећи:

- Занемаривање уставних права
- Умањење ефеката државе благостања
- Пораст неједнакости
- Пораст сиромаштва
- Демократија ниског квалитета
- Пораст снаге послодавца
- Криза демократских институција, укључујући политичке странке и синдикате.

Парадоксално је то што процикличне мере доводе до пораста економских проблема уместо да их решавају.

contracts with lower wages and poor labour conditions.

Spanish model of growth

A significant part of spanish economy specializes in building, services, outsourcing and tourism;

This kind of economy requires mainly temporary workers with low training requirements;

This kind of economy produces big profits, invested in financial or real estate markets;

At the same time, increasing public investment in schools and universities produced a big number of specialised workers that are employed in jobs under their degree of qualification or in the Public Administration.

It must be stressed that this model of growth was reinforced by almost every labour market reform during twenty years (eighties and nineties), which were aimed at facilitating the recruitment of temporary low-qualification workers, easy to fire, and outsourcing.

Spanish labour market paradox at the end of twentieth century

Labour market reforms promoted temporary jobs with low wages;

How then could be sustained the market demand to fuel the economy?

The solution was the EURO.

Spanish labour market under the euro (1)

The introduction of the euro in Spain anchored our currency to the German Mark, with very low interest rates, well beyond the historical series under the Peseta.

Low interest rates fueled consumption and investment, financed by taking on loans from the banks, which lent the money that they got from foreign banks and investors.

Low interest rates were set very low by ECB because of economic woes in the core area of the euro, but they were much lower than needed by Spanish economy.

Spanish labour market under the euro (2)

Spanish economy stuck to its historical trends: services, building, tourism.

Cheap money produced a big real estate bubble, an enormous private debt (consumers as well as banks) and stimulated the growth of public administration because of the easy collecting of taxes.

Unemployment almost disappeared and immigrant workers were needed to support the growth.

Wages and prices increased and competitiveness sank.

Spanish labour market under the euro (3)

Almost nobody questioned the sustainability of that

economic model, but it was a big mistake, because Spain lost a window of opportunity to change its economic model based in low-trained jobs for a new one based in technology and research;

During the year 2008 financial markets crashed and no "soft landing" took place: the amount of debt of Spanish citizens and banks became unplayable in a lot of cases; economy sank, unemployment soared and public incomes were dramatically reduced.

After the crash (1)

Since 2010 Spanish policy changed and this change was sharper after the right wing popular party won the elections at the end of 2011.

Now reform laws are not passed by the Parliament, but mostly by the Government itself in a non transparent manner (Parliament vote their confirmation afterwards)

Constitutional and legal requirements are often neglected and this puts a big pressure on the Constitutional Court and on the other courts and judges

After the crash (2)

The main measures under this new policy are:

- Dramatic reduction of public spending, specifically social spending (health, education, social security);
- Mass layoffs of public workers, especially in regional and local administrations (including those workers in outsourced public services);
- Social security reforms passed to reduce benefits, including retirement and unemployment subsidies;
- Labour market reforms.

But, at the same time, the State and Spanish Central Bank took on big loans from EU and ECB to bail out the banks.

Labour market reforms

The main measures are aimed at:

- Reducing wages to increase competitiveness;
- Making easier and cheaper the dismissal of workers.

By:

- Limiting the duration of collective agreements, prioritizing collective agreements within the company and allowing companies to opt out from the collective agreement;
- Reducing compensations for unjustified dismissal and limiting the cases of unjustified dismissal

Results

- Oblivion of constitutional rights;
- Reduction of the welfare state;
- Increase of inequality;
- Increase of poverty;
- Poor quality democracy;
- Increase of the power of the employer;
- Crisis of the democratic institutions, including political parties and trade unions.

And the paradox is that procyclic measures are increasing the economic problems instead of solving them

Социјална владавина права пр
фундаментализма тржишта: по
меморандума и Закона о раду
The social rule of law versus the fo
the market: the politics of the me
the labour law in Greece of 2013.

ЈОРГОС **АЛМПУРАС**
GEORGE **ALMPOURAS**

отив
олитика
Грчке из 2013.
onamentalism of
morandums and

Предговор

Закон о раду је најкарактеристичнији пример примене политике меморандума и поље преокрета грчке социјалне владавине права. Ова политика спроводи насилно прилагођавање социјално-економског система. Овом политиком не само да су били неуспешни у спасавању државе од кризе и довели њену економију на спиралу споре смрти, већ су и урушили темеље индивидуалног и колективног радног права, па чак и само начело социјалне владавине права. Примена ове политике је праћена законским мерама, које стварају нови „устав из сенке", пошто је за њену имплементацију неопходно премошћавање многих основних одредаба Устава.

Foreword

The labour law is the more characteristic example of implementation of the policies of the memorandums and the field of turnover of the greek social rule of law. These politics undertake a violent readjustment of the socioeconomic system. They not only failed to save the country from the crisis and drew its economy to a spiral of slow death, but they undermine the fonds of the individual and collective labour law and even the principle of the social rule of law itself. The enforcement of this policy is pursued with legislative measures, which constitute a new "shadow constitution", as its implementation requires the supersession of many fundamental regulations of the Constitution.

1. Реформација економског уређења у неолибералном правцу

Сви извршни закони сукцесивних меморандума су базирани на теорији да се проблему ниске конкурентности грчке економије може успешно приступити „интерном девалвацијом"; конкретно смањењем цене рада, углавном умањењем плата радника јавног и приватног сектора и рестрикцијом права по основу рада.

Недавне мере поништавају многа социјална достигнућа, базирајући се на резону интерне девалвације, циљају ка даљем смањењу цене рада кроз нове флексибилне радне односе (нпр. олакшавање отпуштања, наметање запослења радника на уговоре о делу, умањење надокнада за прековремени рад, итд.). На овај начин, меморандуми су усмерени ка радикалном заокрету економског уређења у неолибералном правцу, без уставних амандмана и без подршке грађана. Начело социјалне владавине права је уткано у Устав у циљу везивања свих јавних органа за правац имплементације најбоље социјалне заштите, у контексту капиталистичког система.

2. Промена колективног радног права

2.а. Подривање колективне аутономије

По одредбама члана 22 Устава Грчке, колективно преговарање представља основно средство регулације радних односа. Ово резултира начелом децентрализације, по коме законодавцу није дозвољено да се меша тамо где колективни преговори функционишу. Ово начело је много пута повређено меморандумским одредбама. Путем њих, плате су смањиване изнова и изнова. Додатно, обустављена је примена делова колективних уговора о раду који се односе на аутоматско повећање плата. Ова законодавна интервенција садржи неуставну измену самоуправних колективних одредби. Нови систем није изузетан, нити привремен. У држави се њиме избацује из равнотеже традиционални систем одређивања минималне плате, који се ослањао на самосталну нормативну слободу синдикалних организација. Овај систем нарушава одредбу члана 152 Лисабонске конвенције по којој је ЕУ у обавези да поштује аутономију социјалних партнера и олакша њихов дијалог. У исто време крши и члан 8 Конвенције Међународне организације рада, члан 28 Повеље о основним правима ЕУ, члан 11 Европске конвенције о људским правима и члан 6 Европске социјалне повеље.

2.б. Укидање принципа најповољнијег положаја радника

Принцип најповољнијег положаја радника је заштићен одредбом члана 22 став 1 Устава Грчке у погледу заштите социјалних права на рад. Циља на договор неједнакости економске и социјалне снаге које карактеришу стране у радним односима. По овом принципу, у случају примене више од једног колективног уговора, постојали су оптимални прописи на страни радника.

По закону, прописано је да колективни уговори између предузећа и радника могу преиначити општи колективни уговор, чак и на штету радника. Поврх свега, укинут је лимит од 50 запослених, колико је неопходно да једно предузеће поседује како би могло да склапа колективне уговоре. На тај начин, синдикати са малим бројем радника, без преговарачке снаге, су у обавези да преговарају са послодавцима.

На овај начин, сви општи колективни уговори ће временом нестати, односно бити замењени колективним уговорима на нивоу предузећа, у којима радници имају много мање преговарачке снаге.

2.в. Умањење улоге арбитраже

Арбитража је пружала подршку колективним преговорима, што је прописано чланом 22 став 2 Устава. Њене одлуке имају регулаторну улогу и представљају један од извора радног права. По претходном статусу, обема странама је дозвољено обраћање арбитражи у случају када колективни преговори не успеју.

Сада, арбитар може поступати само након заједничке сагласности обе стране. Додатно, арбитар може да поступа само по питању основне плате, али не и поводом доприноса или неких других услова рада. На тај начин, правила о раду биће одређена само од стране послодаваца. Сем тога, по закону, свака пресуда арбитра, која одређује приходе запосленима прекорачујући границе које је поставио законодавац, се поништава.

Ове мере су неуставне, пошто крше наведену одредбу Устава, која забрањује законодавцу да се меша у задатак арбитраже. По истој одредби Устава, колективни спорови не би требало да остану нерегулисани. Са друге стране, укидање арбитраже намерено ремети систем колективне медијације, додатно прописујући да клаузуле колективног уговора које нису обновљене престају да важе три месеца након њиховог истицања или отказа уговора.

Из свега следи да ће послодавци бити у прилици да деградирају уговорне клаузуле све до општег колективног уговора, просто одбијајући да се обрате арбитражи.

3. Нарушавање мера заштите индивидуалног права на рад

Члан 22 Устава Грчке не функционише само као општи акт, већ обезбеђује и субјективно право у виду гаранције на поштене, безбедне и здраве услове рада. Поштени су они услови који осигуравају поштовање људских вредности и развој личности. Садржи и право на правичну накнаду за рад и ограничено радно време.

3.а. Смањење плата

Смањење ефективне вредности плате је драматично, у погледу

1. The reformation of the economic Constitution to a neoliberal direction

All the executive laws of the successional memorandums are based on the theory that the problem of the low competitiveness of the Hellenic economy will successfully be encountered by the "internal devaluation"; namely the deduction of the labor cost, mainly by the reduction of the workers' salaries of the public and private sector and the restriction of the labor rights.

The recent measures nullify many social conquests, on the base of this reasoning of the internal devaluation, aiming the farther compression of the labor cost through new elastic labor relations (e.g. facilitation of dismissal, imposition of "turn out of turn" occupation and employment renting, deduction of overtime compensation etc). In this way, the memorandums aim to a radical overturn of the economic Constitution in a neoliberal direction, without constitutional amendment and without the will of the constituency. The principle of the social rule of law is embodied to the Constitution in order to bind every public authority to the direction of the implementation of the best social protection, in the context of the capitalistic system.

2. Modifications of the collective labor law.

2.a. Mining of the collective autonomy.

By dint of the stipulation of the article 22 of the Greek Constitution the collective negotiation consists the main regulative agent of the labor relations. From this results the principle of subsidiary, by which the legislator is not allowed to interfere where the collective negotiation is functioning. This principle has been many times infringed by the memorandums policies. By them the salaries were deducted over and over. In addition the collective agreements were suspended to their part which prescribed automatic increase of salaries. This legislative intervention consists an unconstitutional substitution to the self-governed collective regulations. The new system is neither exceptional nor provisional. In the contrary it overbalances the traditional system of definition of the minimal wage, which was leaning on the autonomic normative pertinence of the syndical organizations. This system infringes the stipulation of the article 152 of the Lisbon Convention by which the EU is obliged to respect the autonomy of the social partners and facilitate their dialogue. In the same time it violates the art. 8 of the International Labour Convention, the art. 28 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union, the art. 11 of the European Convention on Human Rights and the art. 6 of the European Social Charter.

2.b. Abolition of the principle of favor.

The principle of favor is safeguarded by the stipulation of the art. 22 par. 1 of the (Greek) Constitution concerning the protection of the social right of work. It aims at the settlement of the imparity of the economic and social power which characterizes the parts of the labour relation. By this principle, in case of application of more than one collective agreement, was standing the optimal regulation for the worker.

By law it is prescribed that the collective agreements between the enterprises and the workers can diversify to the national collective agreement, even worsening the position of the workers. Over and above, the limit of 50 workers to be engaged in an enterprise, in order for a collective agreement to be possible at the level of the enterprise, is abolished. In this way unions small in numbers, without negotiatory power are obliged to negotiate with the employers.

In this way, all general collective negotiations will gradually disappear, being substituted by the collective conventions at the level of the enterprise, in which the workers have much less negotiatory power.

2.c. Diminution of the role of arbitrage.

The arbitrage used to support the collective negotiations, is safeguarded by the art 22 par. 2 of the (Greek) Constitution. Its decision has regulatory function and is one of the sources of the Labor Law. By the previous status the recourse to the arbitrage was possible for any part, when the collective negotiations failed.

Now, the way to the arbitrator is opened only after the common agreement of both parts. In addition, the arbitrator is competent just for the basic wage and no more for the benefits and any other condition of labor. Thus, the regulations of labor will be designated by the employers alone. Besides by the law any arbitration award, which designates incomes of the employees overstepping the limits fixed by the legislator, is abolished.

Those measures are unconstitutional, as they breach the above stipulation of the Constitution, which forbids the legislator to interfere in the mission of the arbitrage. By the same stipulation of the Constitution, the collective disputes should not remain not regulated. Far from it the abolition of the arbitrage disrupts intentionally the whole system of the collective mediation, by prescribing additionally that the clauses of the collective contracts which are not renewed cease to stand three months after their expiration or denunciation.

Consequently, the employers will be able to degrade the contractual clauses up to the point of the national collective contract, just by denying the recourse to the arbitrage.

3. Violation upon the safeguards of the individual labor law.

The article 22 of the (Greek) Constitution not only functions as a guideline, but it provides for a genuine subjective right of guarantee of fair, safe and healthy conditions of work. Fair are the conditions that safeguard the respect of the human value and the development of the personality. It contains the claim to

повећања пореза и учестале конверзије радних односа из уговора на неодређено време у уговоре на одређено. На овај начин минимална плата не остварује своју основну функцију, а то је да обезбеди пристојан ниво живота. Данас, дневница необуценог радника износи бруто 26 евра. Према томе, ове мере којима је приход радника у толико ограничен крше члан 22 став 1 Устава 1 и члан 1 Првог додатног протокола Европске конвенције о људским правима, који обезбеђује право на поштовање свих основних права личности.

3.б. Поновно успостављање флексибилнијих облика рада

По закону, омогућена је примена привременог запослења и повећава се трајање пробног рада. Код ових облика рада, послодавац може отпустити запосленог без икакве отпремнине. Једностраном одлуком послодавца: привремено запослени радник је у обавези да ради више него што је договорено; запослени могу бити присиљени да раде повремено. Истовремено, закон охрабрује отпуштање младих људи, тако што прописује пробни рад од 12 месеци, при чему послодавац у том прериоду може отпустити радника без компензације. Додатно су и повишене границе лимита радника. На пример: време запослења радника код индиректног послодавца (у случају унајмљивања); праг након кога се отпуштања сматрају масивним (са 2% на 5%); пробни рад током кога запослени може бити отпуштен без отпремнине (са 2 месеца на 12). Поред тога, отпремнина приликом отпуштања може бити плаћена у ратама, чија је висина смањена (са прихода од 6 месеци, на приход од 2 месеца); накнада за прековремени рад је смањена.

Шта би требало подвући код новог статуса младих људи: Меморандуми прописују да ће људима млађим од 25 година плате бити смањене на 84% минималне плате, а у случају пробног рада на 80%. За млађе од 18 година на 70%. Ове мере су противуставне и повређују члан 22 став 1 Устава Грчке, који захтева једнаку висину накнаде за исти посао. Такође повређују и Европске директиве 2000/43/ЕК и 2000/78/ЕК, и исто тако члан 1 став 2 Европске социјалне повеље, која забрањује било какво неповољно разликовање због радникових година.

3.в. Принудни одмор

Принудни одмор се сматра отпуштањем у обустави (ороченим отпуштањем). Запослени обуставља извршавање својих задатака и престаје са напредовањем по питању плате и разреда, а наставља да прима плату у висини 60% од своје основне зараде. Подвлачи се да се основни приходи радника у Грчкој састоје од разних бонуса и накнада.

Ове мере су у почетку биле примењене само на шири јавни сектор, али су касније проширене и на срж јавне администрације. Чак и ако би извештај оправданости закона оценио да би ове мере донеле корист, чланови Владе званично признају да су их примениле како би испуниле захтеве „тројке" за прихватање симболичких мера. Ове мере, познате као „game changers", захтеване су без обзира на њихове финансијске последице, како би разбиле одређене табуе. Један од тих табуа би требало да буде и то да је јавни службеник сигуран на својој позицији. Осим тога, супротно од онога што је пропагирано, грчки јавни сектор не пати од хипертрофије, пошто је број службеника и трошак за плате приближно у висини просека Европске уније, по закључцима Организације за економску сарадњу и развој. Стога, мере принудног одмора нису пропорционалне и самим тим су противуставне, узимајући у обзир димензије неправде према радницима којима је наметнута ова мера и чињеницу да принуђени да живе са 1/3 својих прихода. Поврх тога, како су за примену ове мере одабрани старији људи, не узимајући при том у обзир ниједан други стандард, принудним одмором повређено је европско право примењујући неједнак третман по основу радникових година, а без икаквог другог оправдања.

4. Оправдавање нових мера неопходношћу

Из претходне анализе јасно се може закључити да нове законодавне мере, које су спроведене у области радног права, повређују многа права прописана Уставом и међународним законима. Њихову примену законодавац покушава да оправда неопходношћу, при том не спори њихов тегобан карактер, а све у циљу спасења националне економије као највишег државног интереса. На овај начин се тактички признаје њихова неуставност, али се позива на чудан услов неопходности, који их оправдава. Овакво размишљање је апсолутно недопустиво. Јавни интерес не може бити схваћен као средство ограде од основних права. У супротном, уставне вредности би биле деградиране средствима за остварење одређене политике.

Штавише, апел за јавним интересом није довољан за проналажење битности и сврсисходности наметнутих мера. За ову сврху неопходно је да се обезбеде посебни елементи како би се доказало да нема друге солуције. У овом случају, да нема никакве друге алтернативне могућности за плаћање јавног дуга.

У сваком случају, чак и када би се позивање на јавни интерес сматрало уставно допуштеним, такве мере би требало посматрати као ванредне и стога временски ограничене. У овом случају, требало је пружити додатне гаранције, посебно онима који су погођени овим мерама.

Закључак

Законодавне мере за примену меморандума не само да крше (грчки) Устав и међународно право, већ ударају у саму срж основног принципа социјалне владавине

a decent wage and rational working hours.

3.a. Deduction of the salaries.

The deduction of the effective value of the wage is dramatic, in view of the increase of taxes, the continuous conversion of the labor relations from complete to partial or turn out of turn employment. In this way, the minimum wage is not accomplishing any more its basic function, namely the safeguard of a decent level of livelihood. To date the day labor of a skill-less worker is in gross 26 euros.

Accordingly, these measures which confined the worker's income so much are infringing the art. 22 par. 1 of the (greek) Constitution and the art. 1 al. a' of the First Additional Protocol of the European Convention on Human Rights, which provides for the respect of the fortune of the person.

3.b. Reinforcement of elastic forms of labor.

By the law, the implementation of provisionary employment is facilitated and the testing period of employment is increased. In those instances the employer can dismiss the employee without any compensation. After a unilateral decision of the employer: the partially working employee is obliged to work more than what was agreed; the employees can be enforced to work turn out of turn. At the same time the law encourages the dismissal of the young people, considering their first 12 months of service as trial employment, which gives the right to the employer to dismiss them without compensation. In addition, many protective for the worker limits increased. For example: the time of employment of the worker to the indirect employer (in case of renting); the threshold through which the dismissals are considered as massive (from 2% to 5%); the testing period during which the employee can be dismissed without compensation (from 2 months to 12 months). Farther more, the compensation for dismissal can be paid in doses, whose amount decreased (from the income of 6 months to that of 2 months); the remuneration for overtime employment decreased.

What should be underlined is the new status for young people: The memorandums prescribe that for people under 25 years old their wages would decrease to the 84% of the minimum wage and in case of testing employment to the 80%. For those who are younger than 18 years old to the 70%. Those measures are unconstitutional infringing the art. 22 par. 1 of the (greek) Constitution, which demands equal wage for equal labor. They are infringing as well the European Directives 2000/43/EC and 2000/78/EC, and the art. 1 par. 2 of the European Social Charter, which forbid any unfavorable distinction because of the age of the worker.

3.c. The working reserve.

The working reserve is considered a dismissal in suspension. The worker ceases to execute his/her tasks and stops to progress in wage and grades, being paid by the 60% of his/her basic wage. It is underlined that the main income of the workers in Greece is formed by different bonus and allowances.

These measures were regarding in the beginning only the workers of the broad public sector, but afterwards they were expanded to the core of the public administration as well. Even if the justification report of the law provided that by this measure financial benefits would occur, members of the government officially admitted that it was implemented in order to accomplish demands of the troika for the uptake of symbolic measures. Those measures, known as "game changers", were required regardless of their financial repercussion, in order to break some taboos. One of those taboos was supposed to be that a public servant is secured in his position. Apart from that, reversely to what is propagated, the Hellenic public sector is not suffering from hypertrophy, as its number of servants and wage cost are approximately at the average of the European Union, by the conclusions of the Organization for the Economic Cooperation and Development. Consequently, the working reserve measures are not proportional, and thereby unconstitutional, taking in account the magnitude of misdeed for the workers who were enforced to it, who are obliged to survive with the 1/3 of their income. Moreover, as chosen for the reserve are the elders without any other standards been taken into account, the working reserve is infringing the European law by placing unequal treatment because of the age of the worker, without any other justification.

Those measures are declared unconstitutional by the administrative courts.

4. Efforts of implementation of constant condition of necessity.

From the above analysis it is clear that the new legislative measures that are implemented in the field of the labor law are violating a number of rights recognized by the constitution and the international law. Their implementation is tried to be excused by their lawmakers by their necessity, their onerous character not being denied, in view of the salvation of the national economy, as a matter of paramount public interest. This position tacitly admits their unconstitutionality, but it invokes a peculiar condition of necessity which justifies them. This opinion is absolutely inadmissible. The public interest cannot be conceived as a general reservation of all the fundamental rights. Otherwise, the constitutional values would be degraded in means of exercise of specific policies.

Moreover, the appeal to the public interest is not sufficient to found the imperative and the appropriate of the imposed measures. For this purpose it is demanded to provide specific elements in order to prove that there is no other solution. In this ase, that there are no other alternative possibilities to pay the public debt.

Anyway, even if the appeal to the public interest was considered as constitutionally tolerable, those measures should be considered as exceptional and, thereby, temporarily limited. In this case additional guarantees should have been undertaken, mainly concerning the touched by them.

права, главног одлике уставног идентитета Хеленске републике. Одредбе меморандума намерно иду за општом деградацијом стечених социјалних права, у контексту мера унутрашње деградације.

Неолиберална реформаци, прерушена у неопходе промене, није представљена као политички избор (као што јесте) који иде у корист послодаваца, већ као нужна неопходност подупрта објективним подацима. То је због тога што је било немогуће да таква политика овлада друштвом. Стога је она представљена као неминовна примена финансијске умерености, а меморандуми као једини пут. Те промене би требало да настану из неопходности које долазе из унапређења демократског дијалога.

Чак би и уставне одредбе требало прилагодити овој новој неолибералној умерености. На овај начин долазимо до нео – уставности, која представља суштину порицања уставности. Финансијка политика је стављена изнад било које друге уставне вредности. У овом контексту неолибералне умерености нема места друштвеној владавини права, пошто њена природа подразумева прерасподелу добара, што је недопустиво према новом „Расуђивању".

Очигледно је да се под обмањивим аргументом умерености крије заповедничко успостављање, демократски неконтролисане, доминације тржишта. Заштита уставног поретка претпоставља разумевање да ове мере које су представљене као једини пут потичу од веома специфичних идеолошких праваца. Оне представљају политички програм специфицних интересних група, који се не подударају са интересима државе и грађана.

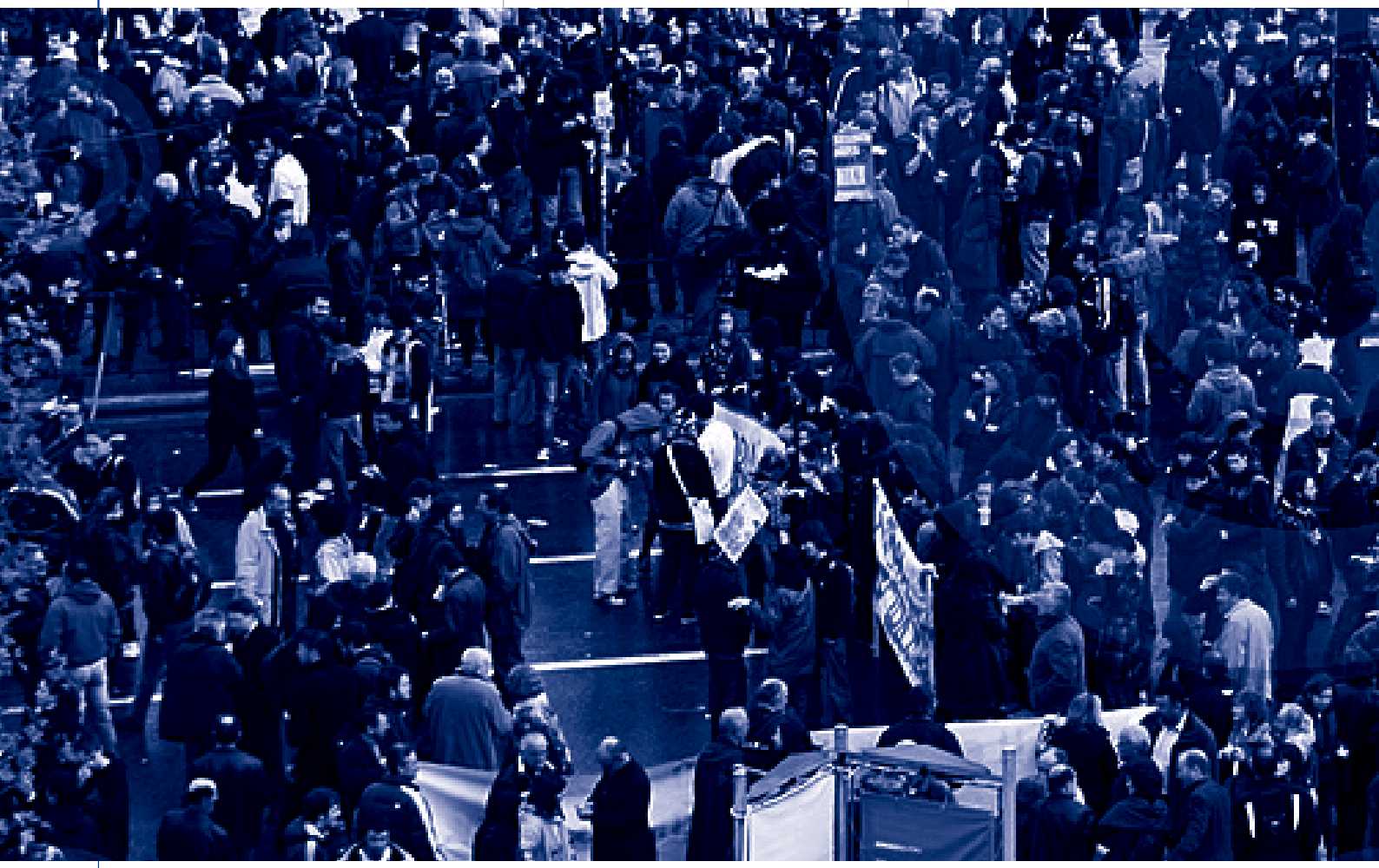

Conclusion

The legislative measures for the implementation of the memorandums are not only infringing the (hellenic) Constitution and the international law but they are hitting the core of the fundamental principle of the social rule of law, as a main attributive element of the constitutional identity of the Hellenic State. The policies of the memorandums are intentionally pursuing the general degradation of the national social vested rights, in the context of the object of the internal degradation.

The neoliberal reformations, disguised in necessary changes, are not presented as political choices (as they are) which are in favor of the employers, but as unavoidable indispensabilities supported by objective data. That is because it was impossible for them to be prevailed socially. Therefore they were presented as inevitable implementation of the financial sobriety and the memorandums as one – way path. Those changes are supposed to come from necessities that slip of the audit of the democratic dialogue.

Even the constitutional stipulations ought to adapt to this new neo-liberal sobriety. This way we pass to a neo – constitutionalism, which represents in its essence a denial of the constitutionalism. The financial policy is placed over any other constitutional value. In this context of neo – liberal sobriety there is no place for the social rule of law, as its nature consists in redistributing goods, which is intolerable by the new Reasoning.

It is obvious that under this deceptive argument of sobriety is hidden an imperious enforcement of the establishment of the, uncontrollable by the democracy, dominance of the market. The defense of the constitutional order presupposes the understanding that those measures that are presented as one way path are originating from very specific ideological directions. They are the political program of specific interests, which are contradictious to those of the country and the people.

References

Katrougalos G., Ahtsioglou E., Policies of the memorandums and Labour Law, EErgD, 2012, 1333.
Kiosse – Pavlidou L., The way of the quick dissolution of the labour legislation, EErgD 2012, 1359.
Koukiadis J., The law of crisis, law of reformation or catalysis of the labour protection?, EErgD 2012, 647.
Ladas D., The Hellenic economic crisis, the definition of the incomes in the private sector and the misdeed of the collective autonomy, EErgD 2012, 659.
Lixourgiotis J., The adventure of the collective labour contract in the lever of the enterprise at the era of crisis, EErgD 2012, 681.
Vagias A., Evolutions in the law of collective contracts and collective labor disputes, EErgD 2012, 523.

Повеља Европске уније о основ
као бастион против укидања со
програма?

Europäische Grundrechtecharta a
gegen Sozialabbau?

Конференција МЕДЕЛ – Берлин 21. јун 2013. / Medel Konferenz – Berlin 21 June 2013

ПРОФ. ДР ЈЕНС М. **ШУБЕРТ**
PROF. DR. JENS M. **SCHUBERT**

Да ли нешто нисмо разумели?

NZA-Editorial 9/2013. адвокат др Томас Ритер пише:

„За разлику од Устава Повеља Европске уније о основним правима штити интересе предузетника сопственим људским правом (чл. 19 Повеље о основним правима). Осим тога: код европске гаранције својине (чл. 17 Повеље о основним правима) недостаје додатак „својина обавезује". Најзад се мора узети у обзир да су социјална права тек благо назначена у чл. 27 до 34 Повеље о основним правима."

Морамо ли се помирити са тим и тиме моје предавање одмах завршити?

Не, и не!

Садржај

1. Увод: озбиљна тема за синдикате и борба за право на сувереност тумачења
2. Полазна ситуација: основне слободе у схватању Европског суда, европско и међународно право за савладавање финансијске и економске кризе у Европи, догматски проблеми
3. Опис „бастиона": Повеља ЕУ о основним правима
   а) област примене
   б) норме повеље – начела, основна права или шта тачно?
   в) трећи ефекти
4. Потцењена „бочна заштита": Европска конвенција о људским правима (и друго социјално међународно право)
5. Покушај одговора на питање
6. Шта чинити?

зним правима
оцијалних

als Bollwerk

Haben wir etwas nicht verstanden?

NZA-Editorial 9/2013 schreibt Rechtsanwalt Dr. Thomas Ritter:

"Die GRCh schützt im Unterschied zum Grundgesetz die Interessen der Unternehmer durch ein eigenes Grundrecht (Art. 16 GRC). Zudem: Bei der europäischen Eigentumsgewährleistung (Art. 17 GRC) fehlt der Zusatz "Eigentum verpflichtet". Es muss schließlich berücksichtigt werden, dass die sozialen Rechte in Art. 27 bis 34 GRCh nur schwach ausgestaltet wurden."

Müssen wir uns damit abfinden und ist mein Vortrag damit sogleich beendet?

Nein, und nein!

Inhalt

1. Einführung: Ein ernstes Thema für Gewerkschaften und der Kampf um die Deutungshoheit
2. Die Ausgangslage: Grundfreiheiten im Verständnis des EuGH, EU- und Völkerrecht zur Bewältigung der Finanz- und Wirtschaftskrise in Europa, dogmatische Probleme
3. Beschreibung eines "Bollwerks": Die EU-Grundrechtecharta
   a) Anwendungsbereich
   b) Die Charta Normen – Grundsätze, Grundrechte oder was genau?
   c) Drittwirkung
4. Der unterschätzte "Flankenschutz": Die EMRK (und weiteres Sozial-Völkerrecht)
5. Versuch einer Antwort auf die Frage
6. Was ist zu tun?

1. Полазна ситуација

а) Основне слободе у тумачењу Европског суда
- Европски суд о Викингу, Лавалу, Риферту, Луксембургу уместо наставка о
- Шмидбергер, Омега играонице, Бетјес и Албани
- Европски суд о преображају зарада (контрола тарифних садржаја)
- Европски суд о догматици директиве (Риферт и АСНЕФ)
- Европски суд и његова непредвидивост

б) Правила за савладавање финансијске и економске кризе
- Секундарно право са утицајем на политику зарада као и на колективно радно право (нпр. Уредба 1176/2011; Европски семестар итд.)
- Међународно право (фискални пакт са кочницом за дугове)

в) На шта морамо обратити пажњу: правци аргументације у случају колизије социјалних основних права (нпр. тарифна аутономија против заштите од дискриминације)

г) И можда највећи проблем: нејасан систем са више нивоа

3. Опис „бастиона": Повеља ЕУ о основним правима

Да ли је повеља уопште погодна као бастион?

Шта се често не види:

Чл. 51 ст. 1 тачка 2 Повеље о основним правима садржи обавезу подршке Уније у погледу основних права и основних начела
- Критеријуми формирања обавезе подршке се налазе:
  - у преамбули повеље,
  - у појединим члановима (нпр. „обичаји појединачних држава"),
  - у уговорима: чл. 3 ст. 3 ЕУУ (тржиште није само себи сврха, већ је повезано са социјалном клаузулом напретка); чл. 9 УНРЕУ,
  - подршка у смислу међународног права (везе су: чл. 6 ст. 3 ЕУУ, чл. 151 УНРЕУ, чл. 52 ст. 3 и чл. 53 Повеље о основним правима).
- Могуће последице обавезе подршке
  - Јачање социјалних елемената насупрот економским аргументима,
  - Промена догматике у случају колизије све до „практичног усаглашавања".

3. Опис „бастиона": Повеља ЕУ о основним правима – област примене

Сложени чл. 51 ст. 1 реченица 1 Повеље о основним правима сада са новом конотацијом:
- досадашње схватање (тумачење текста),
- Суд правде Европске заједнице у предмету Кучукдевечи,
- Суд правде Европске заједнице у предмету Акерберг Франсон и Мелони.
  „Пошто се основна права гарантована повељом морају поштовати, када неки национални правни пропис спада у област важења права Уније, незамисливо је формирање случајева који би били обухваћени правом Уније, а да при томе не буде могућа примена ових основних права. Примењивост права Уније обухвата примењивост гарантованих основних права."
- Научна служба немачког Бундестага:
  „…препоручује се да се националне мере у случају недоумице увек оријентишу према критеријумима Повеље ЕУ о основним правима."
- Шта из тога следи?

3. Опис „бастиона": Повеља ЕУ о основним правима – норме повеље

Полазна позиција: чл. 51 ст. 1 реченица 2; 52 ст. 5 Повеље о основним правима
- Основна права у повељи неписана
- Основна начела у повељи неписана
- Разлике стварне/наводне мешовите форме
- Консултовање националног уставног права („обичаји")
- Класификација за Наслов ИВ. Солидарност, посебно чл. 28, 31 Повеље о основним правима

3. Опис „бастиона": Повеља ЕУ о основним правима – трећи ефекти

- Стварни и посредни
- Нема чврсте догматике о томе (Нема одлуке у случају Лит [Савезни уставни суд], нема пресуде „Удружење против фабрика животиња" [Европски суд за људска права]).
- Алтернативне структуре: тумачење секундарних права у складу са Повељом о основним правима које се пресликава на евентуално тумачење у складу са смерницама; начин утицаја чл. 157 УНРЕУ; судска пракса Манголд и Кучукдевечи; принцип предности.
- Посебан случај чл. 28 Повеље о основним правима; стварни трећи ефекти на „везу са обичајима" (дискутабилно).

4. „Бочна заштита" од стране Европске конвенције о људским правима

- Чл. 52 ст. 3 Повеље о основним правима: Lex specialis за чл. 52, ст. 1 Повеље о основним правима; одлучујућа су набрајања у објашњенима президијума
- Чл. 53 Повеље о основним правима: Принцип повољности код основних права?
- Чл. 6 ст. 3 Уговора о Европској Унији
- Чл. 151 Уговора о начину рада ЕУ: релевантан за тумачење Узајамни утицаји / Утицаји

Европске социјалне повеље и Међународне организације рада

Последице приступања ЕУ Европској конвенцији о људским правима

1. Die Ausgangslage

a) Die Grundfreiheiten in der Auslegung des EuGH
   - Der EuGH zu Viking, Laval, Rüffert, Luxemburg statt Fortführung von
   - Schmidberger, Omega Spielhallen, Beetjes und Albany
   - Der EuGH zur Entgeltumwandlung (Kontrolle von Tarifinhalten)
   - Der EuGH zur Dogmatik der Richtlinie (Rüffert und ASNEF)
   - Der EuGH und seine Unkalkulierbarkeit

b) Regelungen zur Bewältigung der Finanz- und Wirtschaftskrise
   - Sekundärrecht mit Einfluss auf die Lohnpolitik sowie auf das kollektives Arbeitsrecht (z. B. VO 1176/2011; Europäisches Semester etc.)
   - Völkerrecht (Fiskalpakt mit Schuldenbremse)

c) Worauf wir achten müssen: Argumentationslinien bei der Kollision sozialer Grundrechte (z. B. Tarifautonomie vs. Diskriminierungsschutz)

d) Und vielleicht das größte Problem:Dasungeklärte Mehrebenensystem

3. Beschreibung eines "Bollwerks": Die EU-Grundrechtecharta

Eignet sich die Charta überhaupt als Bollwerk?

Was oft nicht gesehen wird:

Art. 51 Abs. 1 S. 2 GRC enthält Förderungspflicht der Union hinsichtlich der Grundrechte und Grundsätze

- Kriterien der Ausgestaltung der Förderungspflicht finden sich:
  - in der Präambel zur Charta
  - in den einzelnen Artikeln (z. B. "einzelstaatliche Gepflogenheiten
  - in den Verträgen: Art. 3 Abs. 3 EUV (Markt ist kein Selbstzweck, sondern verknüpft mit sozialer Fortschrittsklausel); Art. 9 AEUV
  - Förderung im Sinne des Völkerrechts (Brücken sind: Art. 6 Abs. 3 EUV, Art. 151 AEUV, Art. 52 Abs. 3 und Art. 53 GRC).
- Mögliche Folgen der Förderungspflicht
  - Stärkung sozialer Elemente gegenüber wirtschaftlichen Erwägungen
  - Änderung der Dogmatik bei Kollisionen hin zu "praktischer Konkordanz"

3. Beschreibung eines "Bollwerks": Die EU-Grundrechtecharta – Anwendungsbereich

Der schwierige Art. 51 Abs. 1 S. 1 GRC nunmehr neu konturiert:

- Das bisherige Verständnis (Wortlautauslegung)
- EuGH in Sachen Kücükdeveci
- EuGH in Sachen Akerberg Fransson und Melloni
  "Da folglich die durch die Charta garantierten Grundrechte zu beachten sind, wenn eine nationale Rechtsvorschrift in den Geltungsbereich des Unionsrechts fällt, sind keine Fallgestaltungen denkbar, die vom Unionsrecht erfasst würden, ohne dass diese Grundrechte anwendbar wären. Die Anwendbarkeit des Unionsrechts umfasst die Anwendbarkeit der durch die Charta garantierten Grundrechte."
- Wiss. Dienst des Dt. Bundestags: "… empfiehlt es sich, nationale Maßnahmen im Zweifel stets auch am Maßstab der EU- Grundrechte zu messen"
- Was folgt daraus?

3. Beschreibung eines "Bollwerks": Die EU-Grundrechtecharta – Die Charta-Normen

Ausgangslage: Art. 51 Abs. 1 S. 2; 52 Abs. 5 GRC

- Grundrechte in der Charta ungeschriebene
- Grundsätze in der Charta ungeschriebene
- Unterschiede echte / vermeindliche Mischformen
- Rückgriff auf nationales Verfassungsrecht ("Gepflogenheiten")
- Sortierung für den Titel IV. Solidarität, insbesondere Art. 28, 31 GRC

3. Beschreibung eines "Bollwerks": Die EU-Grundrechtecharta – Drittwirkung

- Echte und mittelbare
- Keine gefestigte Dogmatik dazu (keine Lüth-Entscheidung [BVerfG], keine Entscheidung "Verein gegen Tierfabriken/ Schweiz" [EGMR]).
- Alternativstrukturen: grundrechtscharta-konforme Auslegung von Sekundärrecht, die durchschlägt auf die ggf. durchzuführende richtlinienkonforme Auslegung; Wirkungsweise des Art. 157 AEUV; Mangold- und Kücükdeveci-Rechtsprechung; Vorrangprinzip
- Sonderfall Art. 28 GRC; echte Drittwirkung über "Gepflogenheitsbrücke" (umstritten).

4. "Flankenschutz" durch EMRK

- Art. 52 Abs. 3 GRC: Lex specialis zu Art. 52 Abs. 1 GRC; Auflistungen in den Erläuterungen des Präsidiums entscheidend
- Art. 53 GRC: Günstigkeitsprinzip bei Grundrechten?
- Art. 6 Abs. 3 EUV
- Art. 151 AEUV: Relevant für Auslegung

Wechselwirkungen / Einflüsse von ESC und ILO

Folgen des Beitritts der EU zur EMRK

5. Versuch einer Antwort auf die Frage

- Allgemeine Grenzen des Sozialabbaus durch GRC
  - Maßstab Art. 31, 28, 21, 30 GRC
- Prüfung des Bollwerks an drei Beispielen (Chancen und Grenzen)
  - EU-Grundrechtskonformität des "sixpacks"

5. Покушај одговора на питања

- Опште границе Повеље о основним правима за укидање социјалних програма
  - критеријум чл. 31, 28, 21, 30 Повеље о основним правима
- Провера бастиона на три примера (шансе и границе)
  - Компатибилност „sixpack-a" са основним правима ЕУ
  - Компатибилност Европског семестра са основним правима ЕУ
  - Компатибилност Фискалног пакта са основним правима ЕУ
- Да ли је потребна колизиона догматика?
  - Повеља о основним правима у односу на основние слободае
  - Повеља о основним правима у односу на економска начела повеље
  - Вишеполна основна права

6. Шта чинити?

- Социјална клаузула напретка у примарном праву
- Стећи суверенитет интерпретације кроз
  - Стручне конференције
  - публикације
- (Боља) међународна сарадња
- Лобирање

  - EU-Grundrechtskonformität des Europäischen Semesters
  - EU-Grundrechtskonformität des Fiskalpakts
- Neue Kollisionsdogmatik erforderlich ?
  - GRC vs. Grundfreiheiten
  - GRC vs. Wirtschaftsgrundsätze der Charta – mehrpolige Grundrechte

6. Was ist zu tun?

- Soziale Fortschrittsklausel im Primärrecht
- Deutungshoheit gewinnen durch
  - Fachkonferenzen
  - Veröffentlichungen
- (Bessere) grenzüberschreitende Zusammenarbeit
- Lobbyarbeit